

การแชร์ที่อยู่อาศัยเพื่อความสัมพันธ์ของชุมชนคลองเตย
Housing sharing for community

ปานพฤติ มุขตา
Panpruet Mukta

วิทยานิพนธ์ทางสถาปัตยกรรม
หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีการศึกษา 2561

การแชร์ที่อยู่อาศัยเพื่อความสัมพันธ์ของชุมชนคลองเตย
Housing sharing for community

ปานฤทธิ มุขดา
Panpruet Mukta

วิทยานิพนธ์ทางสถาปัตยกรรม
หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีการศึกษา 2561

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การแชร์ที่อยู่อาศัยเพื่อความสัมพันธ์ของชุมชนคลองเตย
ชื่อนักศึกษา ปาณพฤณี มุขตา
หลักสูตร สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต
ปีการศึกษา 2561
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์มนต์ทวี จิระวัฒน์ทวี

คณะกรรมการดำเนินงานวิทยานิพนธ์

ประธานคณะกรรมการ	
อาจารย์ ชีรบูลย์ พิศาลอภิพงศ์	
คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์	
คณะกรรมการอาจารย์ที่ปรึกษา	คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
อาจารย์มนต์ทวี จิระวัฒน์ทวี	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กนกวรรณ อู่อสันโน
อาจารย์ทงศักดิ์ รัตนสุคนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชราดล เสาร์ชัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐวุฒิ อัสวโกวิทวงศ์	อาจารย์ ปิยะ ไล่หลีกพาล
	อาจารย์ กรรณิกา สงวนสินธุกุล

โดยคณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาให้ความเห็นชอบและผ่านการสอบแล้ว
เมื่อวันที่ 11 เดือน มิ.ย. พ.ศ. 62

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์รับรองแล้ว

(อาจารย์ ชีรบูลย์ พิศาลอภิพงศ์)
คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
วันที่ 12 เดือน มิ.ย. พ.ศ. 2562

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : การแชร์ที่อยู่อาศัยเพื่อความสัมพันธ์ของชุมชนคลองเตย

นักศึกษา : ปาณพฤติ มุขตา

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์มนต์ทวี จิระวัฒน์ทวี

หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2561

บทคัดย่อ

ด้วยบริบทการอยู่อาศัยเดิมของคนในชุมชนเป็นรูปแบบแนวราบและกระจายหลายชุมชนในเขตพื้นที่คลองเตย ด้วยแผนพัฒนาท่าเรือคลองเตยใหม่ที่ต้องรื้อถอน และย้ายชุมชนทั้งหมดขึ้นเป็นอาคารแนวตั้ง และมีพื้นที่จำกัด ทำให้ต้องจัดสรรพื้นที่ที่มีอยู่ให้เพียงพอต่อจำนวนครอบครัวที่จะย้ายขึ้นอาคารทั้งหมด การจะทำให้พื้นที่เพียงพอไม่แออัดจนเกินไป จำเป็นต้องใช้รูปแบบการอยู่อาศัยแบบแชร์พื้นที่อยู่อาศัยร่วมกันระหว่างครอบครัว และทำให้ความสัมพันธ์ที่มีอยู่ในระบบการอยู่อาศัยแนวราบ คงไว้ซึ่งความสัมพันธ์ได้ ไม่ต่างคนต่างอยู่ ยังคงวิถีชีวิตพึ่งพาซึ่งกันและกัน

ค้นคว้าข้อมูลในการสำรวจ รวบรวมข้อมูลจาก หนังสือ เอกสาร ตำรา สื่อดิจิทัล กรณีศึกษารวมทั้งการศึกษาจากการถ่ายภาพจากสถานที่จริง แล้วจึงนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ ทดลอง เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์การกำหนดแนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรม โดยจะมุ่งเน้นในการศึกษาความสัมพันธ์ในครอบครัว และความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อหาข้อมูลสนับสนุน เพื่อใช้ในการงาน สถาปัตยกรรมให้กับบุคคลที่สนใจหรือบุคคลเกี่ยวข้องได้นำข้อมูลความรู้ให้สามารถนำไปใช้พัฒนาต่อยอดให้เกิดสิ่งใหม่ได้

การนำผลการศึกษาเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบ มีแนวคิดในการออกแบบคือการถอดองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมจากการศึกษาลักษณะรูปทรงโมดูล่า เพื่อนำมาวิเคราะห์การวางตำแหน่งห้อง และการเชื่อม ที่เหมาะสมที่สุดในการออกแบบพื้นที่อยู่อาศัย

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของการศึกษาวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ข้าพเจ้าได้รับการสนับสนุนและความช่วยเหลือในการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ ทั้งในส่วนภาคการศึกษาข้อมูลและภาคออกแบบจากบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งข้าพเจ้าขอขอบคุณในความเมตตากรุณา ความเสียสละที่มีต่อข้าพเจ้าตลอดเวลาในการศึกษาออกแบบวิทยานิพนธ์ทางสถาปัตยกรรม จนสำเร็จลุล่วง เป็นผลงานวิทยานิพนธ์การออกแบบทางสถาปัตยกรรมที่สมบูรณ์ได้แก่

1. อาจารย์มนต์ทวี จิระวัฒน์ทวี (อาจารย์ที่ปรึกษา)
2. อาจารย์ทนต์ศักดิ์ รัตนสุคนธ์ (คณะกรรมการอาจารย์ที่ปรึกษา)
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐวุฒิ อัสวโกวิทวงศ์ (คณะกรรมการอาจารย์ที่ปรึกษา)
4. ชุมชนคลองเตย บ้านกล้วย ให้การต้อนรับในการลงสำรวจพื้นที่ชุมชน

สารบัญ

บทคัดย่อ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
1. เหตุผลและความเป็นมา	1
2. วัตถุประสงค์	2
3. ประโยชน์ที่มีต่องานสถาปัตยกรรม	2
4. ขอบเขตของการศึกษาวิทยานิพนธ์.....	2
5. แผนการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ทางสถาปัตยกรรม	2
6. ผลที่คาดว่าจะได้รับของการศึกษาวิทยานิพนธ์.....	2
บทที่ 2	3
การศึกษาข้อมูลวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	3
1. ชุมชน (community).....	3
1.1 ชุมชนชนบทหรือชุมชนปฐมภูมิ Primary Community	4
2.1 ชุมชนเมืองหรือชุมชนทุติยภูมิ Secondary Community	6
2. ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม	7
2.1 สถาบันครอบครัว (Family Institution).....	8
2.2 สถาบันการศึกษา (Educational Institution)	8
2.3 สถาบันศาสนา (Religious Institution).....	8
2.4 สถาบันเศรษฐกิจ (Economic Institution).....	8
2.5 สถาบันการเมืองการปกครอง (Political Institution).....	9

2.6	สถาบันนันทนาการ (Recreational Institution).....	9
2.7	สถาบันสื่อสารมวลชน (Media Institution).....	9
3.	ข้อมูลชุมชนบ้านกล้วย.....	10
บทที่ 3	16
	กระบวนการศึกษาข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล	16
1.	ความเป็นมาของชุมชนคลองเตย	16
2.	แนวความคิดด้านการวางตัวอาคาร.....	19
2.1	ทิศทางของอาคาร (Orientation)	19
2.2	รูปทรงอาคาร (Form)	19
2.3	องค์ประกอบของอาคารส่วนพักอาศัย.....	20
3.	องค์ประกอบพื้นฐานในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	29
4.	ผลการสำรวจชุมชนบ้านกล้วย 139 ครอบครัว 547 คน.....	30
5.	การสร้างรูปแบบเพื่อแยกผู้อยู่อาศัยใหม่	31
6.	ตัวอย่างรูปแบบการอยู่อาศัยในชุมชน.....	32
7.	ตัวอย่างการลงสำรวจ	35
บทที่ 4	41
	การประยุกต์ในงานออกแบบสถาปัตยกรรม	41
1.	วิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ (Site Analysis).....	41
2.	รายละเอียดของที่ตั้งโครงการ.....	42
2.1	ที่ตั้งโครงการ	42
2.2	วิเคราะห์บริบทโดยรอบของพื้นที่ตั้งโครงการ	42
3.	วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ.....	50
3.3	สำนักงานบริการนิติชุมชน	51
3.4	อาคารจอดรถชุมชน	52

3.5 สรุปพื้นที่ใช้สอยโครงการทั้งหมด	52
4. การออกแบบร่างขั้นต้น (Preliminary Design).....	53
4.1 แบบร่าง	53
5. ผลงานการออกแบบขั้นสุดท้าย	56
5.1 ผังบริเวณ.....	57
5.2 แปลน TYPEROOM	58
5.3 แปลน	63
5.3 ELEVATION	71
5.4 SECTION	73
5.5 PERSPECTION.....	74
5.6 INTERIOR PERSPECTION	74
5.7 Model Final.....	77
บทที่ 5	79
สรุปผลการประยุกต์ใช้ในการออกแบบ (Conclusions).....	79
1. สรุปผลการศึกษา	79
2. การนำไปประยุกต์สำหรับภาคออกแบบ	79
3. ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการ	80
3.1 ครั้งที่ 1	80
3.2 ครั้งที่ 2.....	83
3.3 ครั้งที่ 3.....	86
บรรณานุกรม.....	88
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	89

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	แสดงจำนวน ร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ที่มีชื่ออยู่ในครอบครัว.....	11
ตารางที่ 2	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำนวนคนที่อาศัยอยู่จริงในบ้าน	12
ตารางที่ 3	แสดงจำนวน ร้อยละ พื้นที่ใช้สอย ของบ้านที่พักอาศัย	13
ตารางที่ 4	แสดงจำนวน ร้อยละ ลักษณะการใช้งานของบ้านที่พักอาศัย	13
ตารางที่ 5	แสดงจำนวน ร้อยละ จำนวนชั้นของบ้านที่พักอาศัย	14
ตารางที่ 6	แสดงจำนวน ร้อยละ ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางของครอบครัว	14
ตารางที่ 7	แสดงจำนวน ร้อยละ จำนวนรถมอเตอร์ไซค์ของครอบครัว	14
ตารางที่ 8	แสดงจำนวน ร้อยละ จำนวนรถยนต์ของครอบครัว	15
ตารางที่ 9	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของบ้านที่พักอาศัยของครอบครัวในชุมชน	15
ตารางที่ 10	ผลการสำรวจชุมชนบ้านกล้วย 139 ครอบครัว 547 คน.....	30
ตารางที่ 11	วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ.....	50
ตารางที่ 12	วิเคราะห์พื้นที่ Service Zone พื้นที่ส่วนพักอาศัย	51

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่ 1 ภาพรวมเขตคลองเตย	16
ภาพที่ 2 การคมนาคมที่มีผลต่อเขตคลองเตย.....	17
ภาพที่ 3 ชุมชนทั้งหมดในเขตคลองเตย.....	17
ภาพที่ 4 ชุมชนในเขตการทำเรือ	18
ภาพที่ 5 ข้อมูลจำแนกลักษณะชุมชนการอยู่อาศัยในเขตทำเรือ	18
ภาพที่ 6 ทิศทางของอาคาร	19
ภาพที่ 7 ลักษณะรูปทรงอาคาร	19
ภาพที่ 8 แสดงการจัดองค์ประกอบของพื้นที่ส่วนกลาง	20
ภาพที่ 9 แสดงรูปแบบห้องรับแขก	21
ภาพที่ 10 แสดงรูปแบบห้องครัว	21
ภาพที่ 11 แสดงรูปแบบห้องทำงาน.....	22
ภาพที่ 12 แสดงรูปแบบห้องรับประทานอาหาร.....	22
ภาพที่ 13 แสดงรูปแบบห้องนอน	23
ภาพที่ 14 แสดงรูปแบบห้องน้ำ	23
ภาพที่ 15 แสดงรูปแบบลิฟท์โดยสาร	24
ภาพที่ 16 แสดงรูปแบบบันไดหลัก.....	24
ภาพที่ 17 แสดงรูปแบบงานระบบ	25
ภาพที่ 18 แสดงรูปแบบพื้นที่ลิฟท์ดับเพลิง.....	25
ภาพที่ 19 แสดงรูปแบบห้องแม่บ้าน.....	26
ภาพที่ 20 แสดงรูปแบบบันไดหนีไฟ	26
ภาพที่ 21 แสดงรูปแบบห้องเจ้าหน้าที่.....	27
ภาพที่ 22 แสดงรูปแบบห้องประชุม	27
ภาพที่ 23 แสดงรูปแบบสทกรณ์.....	28
ภาพที่ 24 แสดงรูปแบบอาคารจอดรถ	28
ภาพที่ 25 ภาพแสดงการจำแนกรูปแบบที่อยู่อาศัยที่สัมพันธ์กัน.....	29
ภาพที่ 26 สำรวจชุมชนบ้านกล้วย 139 ครอบครัว 547 คน.....	30
ภาพที่ 27 รูปแบบเพื่อแยกผู้อยู่อาศัยใหม่	31

ภาพที่ 28 ขนาดพื้นที่ใช้สอย.....	32
ภาพที่ 29 ตัวอย่าง TYPEROOM A7.....	32
ภาพที่ 30 ตัวอย่าง TYPEROOM D1	33
ภาพที่ 31 ตัวอย่าง TYPEROOM D2	33
ภาพที่ 32 ตัวอย่าง TYPEROOM B7.....	34
ภาพที่ 33 รหัสสำรวจ 01	35
ภาพที่ 34 รหัสสำรวจ 02.....	36
ภาพที่ 35 รหัสสำรวจ 03.....	37
ภาพที่ 36 รหัสสำรวจ 04.....	38
ภาพที่ 37 รหัสสำรวจ 08.....	39
ภาพที่ 38 แสดงแผนที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร.....	41
ภาพที่ 39 ที่ตั้งโครงการ.....	42
ภาพที่ 40 แสดงทิศทางของ แดด ลม ฝน.....	42
ภาพที่ 41 แสดงสถานที่สำคัญโดยรอบพื้นที่โครงการ	43
ภาพที่ 42 แสดงการเข้าถึงโดยรอบพื้นที่โครงการ.....	43
ภาพที่ 43 แสดงป้ายจอดรถประจำทางรอบพื้นที่โครงการ.....	44
ภาพที่ 44 แสดงทางเข้า-ออกโครงการ	44
ภาพที่ 45 แสดงชุมชนโดยรอบพื้นที่โครงการ.....	45
ภาพที่ 46 แสดงทัศนียภาพโดยรอบโครงการ	45
ภาพที่ 47 Zone A.....	46
ภาพที่ 48 เกณฑ์คะแนน.....	46
ภาพที่ 49 Zone B.....	47
ภาพที่ 50 เกณฑ์คะแนน.....	47
ภาพที่ 51 Zone C.....	48
ภาพที่ 52 เกณฑ์คะแนน.....	48
ภาพที่ 53 สรุปผลการวางโซนอาคาร	49
ภาพที่ 54 สรุปผลการวางโซนอาคาร	49
ภาพที่ 55 รูปแบบร่างครั้งที่ 1	53
ภาพที่ 56 รูปแบบร่างครั้งที่ 2	54

ภาพที่ 57 รูปแบบร่างครั้งที่ 2	54
ภาพที่ 58 รูปแบบร่างครั้งที่ 2	55
ภาพที่ 59 แบบร่างครั้งที่ 3	55
ภาพที่ 60 Mass Model แบบร่างครั้งที่ 3	56
ภาพที่ 61 LAYOUT	57
ภาพที่ 62 TypeRoom A	58
ภาพที่ 63 TypeRoom A	59
ภาพที่ 64 TypeRoom A3	60
ภาพที่ 65 TypeRoom A4	61
ภาพที่ 66 TypeRoom A5	62
ภาพที่ 67 แพลน 1A,1B	63
ภาพที่ 68 แพลน 2A,2B	64
ภาพที่ 69 แพลน 3A,3B	65
ภาพที่ 70 แพลน 4A,4B	66
ภาพที่ 71 แพลน 5A,5B	67
ภาพที่ 72 แพลน 6A,6B	68
ภาพที่ 73 แพลน 7A,7B	69
ภาพที่ 74 แพลน 8A,8B	70
ภาพที่ 75 ELEVATION	71
ภาพที่ 76 ELEVATION	72
ภาพที่ 77 SECTION.....	73
ภาพที่ 78 PERSPECTION.....	74
ภาพที่ 79 INTERIOR PERSPECTION	74
ภาพที่ 80 INTERIOR PERSPECTION	75
ภาพที่ 81 INTERIOR PERSPECTION	75
ภาพที่ 82 INTERIOR PERSPECTION	76
ภาพที่ 83 INTERIOR PERSPECTION	76
ภาพที่ 84 INTERIOR PERSPECTION	77
ภาพที่ 85 Model Final.....	77

ภาพที่ 86 Model Final.....	78
ภาพที่ 87 ข้อเสนอแนะครั้งที่ 1	80
ภาพที่ 88 ข้อเสนอแนะครั้งที่ 1	81
ภาพที่ 89 ข้อเสนอแนะครั้งที่ 1	82
ภาพที่ 90 ข้อเสนอแนะครั้งที่ 2	83
ภาพที่ 91 ข้อเสนอแนะครั้งที่ 2	84
ภาพที่ 92 ข้อเสนอแนะครั้งที่ 2	85
ภาพที่ 93 ข้อเสนอแนะครั้งที่ 3	86
ภาพที่ 94 ข้อเสนอแนะครั้งที่ 3	87

บทที่ 1

บทนำ

1. เหตุผลและความเป็นมา

ในอดีตพื้นที่ท่าเรือคลองเตยเป็นพื้นที่ขนส่งสินค้าทางเรือที่ใหญ่ที่สุดในกรุงเทพฯ มีผู้คนเข้ามาทำงานมากมาย เมื่อมีประชากรหลังไหลเข้ามาและไม่มีการอยู่อาศัย การทำเรือจึงให้ผู้คนทำงานกับการทำเรืออาศัยในพื้นที่บริเวณเขตของท่าเรือชั่วคราว เมื่อเวลาผ่านไปประชากรกลุ่มเล็กๆ ที่พักอาศัยชั่วคราวนั้น ตอนนี้ชุมชนได้ขยายใหญ่ขึ้นกินพื้นที่ 490 ไร่ ในเขตท่าเรือจากพื้นที่ทั้งหมด 2000 ไร่ อยู่อาศัยเรื่อยมามีจำนวนครอบครัวที่นับได้จำนวน 14000 ครอบครัวโดยประมาณ

การทำเรือได้มีแผนการที่จะพัฒนาพื้นที่ใหม่ ให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์มากขึ้น แต่เนื่องด้วยมีชุมชนอาศัยอยู่ เลยต้องมีแผนที่จะย้ายชุมชนทั้งหมดออกจากเขตพื้นที่ หรือ จัดสรรพื้นที่ใหม่ในเขตการทำเรือให้ชุมชน มารวมในพื้นที่เดียวกันทั้งหมดและขึ้นเป็นอาคารสูงเพื่อการอยู่อาศัยของชุมชน

จึงมีความสนใจพื้นที่อยู่อาศัยใหม่ ที่ปรับจากแนวราบเป็นแนวสูงเปลี่ยนพฤติกรรมของคนในชุมชนเป็นอย่างมาก การศึกษาในครั้งนี้เพื่อสำรวจรูปแบบสถาปัตยกรรมในชุมชนให้สามารถปรับตัวได้ง่ายขึ้นและทำให้วิถีชีวิตใหม่ของชุมชนคล้ายวิถีชีวิตเดิมที่เป็นแนวราบให้มากที่สุด

โดยการใช้เครื่องมือทางสถาปัตยกรรมโมดูล่าในการออกแบบและแชร์พื้นที่อยู่อาศัยให้อยู่อาศัยได้ 2 ครอบครัวขึ้นไปตามวิถีเดิมของคนชุมชนแนวราบ และ ทำให้รูปแบบห้องพักมีพื้นที่ขนาดใหญ่ขึ้นไม่แออัด

2. **วัตถุประสงค์**
 - 2.1 ศึกษาความสัมพันธ์ของผู้คนชุมชน
 - 2.2 ศึกษาการแชร์ที่อยู่อาศัยกันเพื่อเพิ่มขนาดพื้นที่
3. **ประโยชน์ที่มีต่องานสถาปัตยกรรม**
 - 3.1 การแชร์ที่พักอาศัยมาใช้ในงานสถาปัตยกรรม
4. **ขอบเขตของการศึกษาวิทยานิพนธ์**
 - 4.1 ศึกษาพื้นที่อยู่อาศัยของคนในชุมชนคลองเตย
 - 4.2 ศึกษาและเพิ่มพื้นที่อยู่อาศัยที่มีขนาดที่จำกัดให้ผู้คนไม่รู้สึกรแออัด เมื่ออยู่ในอาคารสูง
5. **แผนการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ทางสถาปัตยกรรม**
 - 5.1 ทำการศึกษาข้อมูลครัวเรือนของชาวบ้าน
 - 5.2 ทำการศึกษปัญหาต่างๆในโครงการ
 - 5.3 ทำการศึกษาเรื่องข้อกำหนดต่างๆที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
 - 5.4 ทำการศึกษางานตัวอย่างเพื่อประโยชน์ต่อโครงการ
6. **ผลที่คาดว่าจะได้รับของการศึกษาวิทยานิพนธ์**
 - 6.1 ข้อมูลที่ได้สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางการออกแบบที่อยู่อาศัยรูปแบบใหม่ที่สามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้อยู่อาศัยและพัฒนาศักยภาพของท้องถิ่นได้ทำการศึกษาปัญหาต่างๆในโครงการ
 - 6.2 ข้อมูลที่ได้สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบที่อยู่อาศัยเพื่อชุมชนที่สามารถตอบสนองความต้องการและส่วนส่งเสริมลักษณะความเป็นชุมชน วัฒนธรรมของชุมชน การร่วมมือกันของคนในชุมชนทำการศึกษางานตัวอย่างเพื่อประโยชน์ต่อโครงการ
 - 6.3 ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปปรับใช้ในการปรับสัดส่วนของพื้นที่อยู่อาศัยเพื่อความสัมพันธ์ชุมชนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนได้

บทที่ 2

การศึกษาข้อมูลวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ชุมชน (community)

ชุมชน คำว่า “ชุมชน” ไม่ปรากฏว่า นำมาใช้กับหน่วยงานสังคมของไทยในสมัยโบราณซึ่งจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี เช่น ศิลจารึก พงศาวดาร กฎหมายตราสามดวง รวมทั้งในหนังสือและตราสารต่างๆ ที่ได้ตอบกันระหว่างเมืองหลวงคือกรุงเทพฯ กับหัวเมืองมณฑลทางภาคเหนือและภาคอีสาน ตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นจนถึงสมัยรัชกาลที่ ๗ ไม่พบว่าการใช้คำๆนี้ แม้แต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๔๙๓ ก็ไม่ปรากฏคำว่า “ชุมชน” เช่นกัน หากพิจารณาจากหลักฐานการจารึกที่ในศิลจารึกสุโขทัย (หลักที่๑) และในจารึกล้านนาเราจะพบคำว่า “บ้าน” “ถิ่น” และ “ถิ่นฐาน” นอกจากนี้ในคำไทยโบราณเรายังพบคำว่า “กวัน” หรือ “บาง” ที่ใช้เรียกการตั้งถิ่นฐานของบ้านเรือนตามริมคลองและริมแม่น้ำในภาคกลางและภาคตะวันออก

นักมานุษยวิทยาและนักสังคมวิทยาสันนิษฐานว่า คำว่า “ชุมชน” นั้น น่าจะเริ่มนำมาใช้ในช่วงพ.ศ. ๒๔๙๓-๒๕๐๕ โดยบัญญัติมาจากคำว่า “community” ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากว่าในระยะนั้น อิทธิพลของวิชาสังคมศาสตร์จากประเทศตะวันตกได้แพร่ขยายมาสู่ประเทศไทยเพื่อใช้ในการศึกษาสภาพสังคมชนบททั้งโดยนักวิจัยชาวต่างชาติและนักวิชาการชาวไทยที่จบการศึกษามาจากต่างประเทศด้วยทุนของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา (ทุนยูเอสเอ - USIAD) จากนั้นรัฐบาลจึงได้ใช้คำนี้เรื่อยมาจน พ.ศ. ๒๕๐๕ รัฐบาลได้ตั้งหน่วยงานขึ้นหน่วยหนึ่งในสังกัดกระทรวงมหาดไทยขึ้นมีชื่อว่า “กรมการพัฒนาชุมชน” และด้วยเหตุที่หน่วยงานที่มีคำว่า “ชุมชน” มักเป็นหน่วยงานด้านการปกครองความหมายของคำว่า ชุมชนในระยะแรกจึงนำไปใช้ในความหมายที่ใกล้เคียงหรือซ้อนทับกับคำว่า “บ้าน” หรือ “หมู่บ้าน” ซึ่งมีฐานะเป็นหน่วยการปกครองที่มีขอบเขตพื้นที่ที่แน่นอนภายใต้การควบคุมของรัฐ

ความหมายของชุมชน

อาณาบริเวณแห่งหนึ่งที่มีคนจำนวนหนึ่งอาศัยอยู่รวมกันเป็นเวลานาน มีความผูกพันต่อสถานที่นั้น มีจารีตประเพณี มีความคิดเห็นและความเชื่อไปในทางเดียวกัน ใช้สาธารณสถานและสถาบันต่าง ๆ ร่วมกัน สามารถจะร่วมแรงร่วมใจกันทำกิจกรรมอันใดอันหนึ่งได้สำเร็จ

องค์ประกอบของชุมชน

- คน
- ความสนใจของคน
- ความสัมพันธ์
- การปฏิบัติต่อกัน
- อาณาบริเวณ

1.1 ชุมชนชนบทหรือชุมชนปฐมภูมิ Primary Community

1.1.1 ลักษณะชุมชนชนบท

- จำนวนคนไม่มากนัก และมีเชื้อสายที่คล้ายคลึงกัน เช่น เป็นชาวเลด้วยกัน ชาวอีสานด้วยกัน เป็นต้น
- สมาชิกของชุมชนมีความสนใจใกล้เคียงกัน มีความเชื่อประเพณีเป็นไปในทางเดียวกัน เช่นมีอาชีพเดียวกัน
- มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่เป็นทางการ (Information relation)
- สมาชิกปฏิบัติต่อกันอย่างคนรู้จักคุ้นเคย ชอบพอกัน เป็นกันเองอย่างมาก
- อาณาบริเวณของชุมชนไม่กว้างขวางมากนัก
- การเลื่อนชั้นของสังคม การอพยพโยกย้าย และการเปลี่ยนอาชีพมีน้อย

- ครอบครัวเป็นหน่วยทางเศรษฐกิจสำคัญ เช่นทำเครื่องมือเครื่องใช้เอง ทำอาหารเอง ทอเสื้อผ้าเอง
- ครอบครัวใหญ่ สมาชิกครอบครัวมีมาก
- มีอัตราการเกิดสูง
- เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว
- ฐานะทางเศรษฐกิจไม่แตกต่างกันมากนัก

1.1.2 ปัญหาของชุมชนบท

4 ปัญหาหลัก

- ความยากจน
- ด้อยการศึกษา
- โรคภัยไข้เจ็บ
- ความเฉื่อยชา

1.1.3 สาเหตุและผลของปัญหาหลัก

- ปัญหาประชาชนย้ายถิ่น
- ปัญหาการกระจายงบประมาณและบริการของรัฐไม่ทั่วถึง
- ปัญหาการเอา راحتเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง
- ปัญหาวัฒนธรรมและจริยธรรมเสื่อมถอย
- ปัญหาการคมนาคม
- ปัญหาอบายมุข
- อัตราการเกิดและอัตราการตายสูง

- การใช้จ่ายฟุ่มเฟือย
- ความเป็นคนหัวโบราณ
- ภัยธรรมชาติ

2.1 ชุมชนเมืองหรือชุมชนทุติยภูมิ Secondary Community

1.2.1 ลักษณะชุมชนเมือง

- จำนวนคนมาก และมีเชื้อสายแตกต่างกัน เช่น มาจากจากหลายภูมิภาค
- สมาชิกชุมชนมีความสนใจแตกต่างกัน มีความเชื่อ และประเพณีที่แตกต่างกัน
- มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นทางการ (Formal relation) การติดต่อสัมพันธ์มีสื่อกลางผ่านการทำงานหน้าที่ ไม่รู้จักกันเป็นการส่วนตัว
- สมาชิกปฏิบัติต่อกันตามหน้าที่กฎเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติกลางที่วางไว้
- มีอาณาบริเวณกว้างขวางมากพอสมควร
- การเลื่อนชั้นทางสังคม การอพยพโยกย้าย และการเปลี่ยนอาชีพมีมาก
- มีการแบ่งงานและทำงานตามความถนัดเฉพาะอย่าง
- มีครอบครัวขนาดเล็ก
- มีอัตราการเกิดต่ำ
- เห็นประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม
- สภาพความเป็นอยู่และฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันมาก
- จำนวนคนมาก และมีเชื้อสายแตกต่างกัน เช่น มาจากจากหลายภูมิภาค

1.2.2 ปัญหาของชุมชนเมือง

- ความแตกต่างระหว่างฐานะและความเป็นอยู่ของประชาชน
- ปัญหาชุมชนแออัด
- ปัญหาอาชญากรรม
- ปัญหาการจราจร
- ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ
- ปัญหาการแพร่หลายของวัฒนธรรมต่างชาติ
- ปัญหายาเสพติด
- ปัญหาการใช้แรงงานเด็ก
- ปัญหาน้ำท่วม
- ปัญหาสุขภาพจิตของชุมชน
- ปัญหาเศรษฐกิจ
- ปัญหาโสเภณี

2. ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม

บทบาทความสำคัญและความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคมคือ รูปแบบพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม เพื่อสนองความต้องการร่วมกันในด้านต่าง ๆ และเพื่อการดำรงอยู่ของสังคมโดยส่วนรวม แบบแผนพฤติกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามบรรทัดฐานทางสังคมที่มีความชัดเจนแน่นอน และเป็นไปตามวัฒนธรรมของแต่ละสังคม

สถาบันทางสังคม หมายถึง ยอดรวมของรูปแบบความสัมพันธ์ กระบวนการ และวัสดุอุปกรณ์ที่สร้างขึ้น เพื่อสนองประโยชน์สำคัญๆทางสังคมในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทุกสถาบันจึงมีจารีตประเพณี กฎเกณฑ์ ธรรมเนียมปฏิบัติ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ของตนเอง เช่น อาคารสถานที่ เครื่องจักรกล อุปกรณ์สื่อสาร เป็นต้น สถาบันทางสังคมตามนัยแห่งสังคมวิทยานั้น มิใช่จะปรากฏ

ออกมาในรูปแบบที่เป็นทางการ เช่น การอยู่รวมกันเป็นครอบครัวในบ้านแห่งหนึ่ง (สถาบันครอบครัว) ธนาคาร สำนักงาน ตลาดสด (สถาบันทางเศรษฐกิจ) โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย (สถาบันการศึกษา) เท่านั้น แต่รวมไปถึงรูปแบบที่ไม่เป็นทางการด้วย ซึ่งในแต่ละสังคม จะมีสถาบันทางสังคมที่เป็นพื้นฐาน ดังนี้

2.1 สถาบันครอบครัว (Family Institution)

เป็นแบบแผนพฤติกรรมของคนที่เกี่ยวข้องกันในเรื่องเกี่ยวกับครอบครัว และเครือญาติ สมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์กันทางสายโลหิต หรือโดยการสมรส เป็นสถาบันที่มีความสูงสุดในสังคม

บทบาทที่สำคัญ คือ การให้กำเนิดสมาชิกใหม่เพื่อทดแทนสมาชิกเก่า การอบรมเลี้ยงดูบุตร การคุ้มครองและบำรุงรักษาทั้งทางร่างกายและคุณภาพของสมาชิก

2.2 สถาบันการศึกษา (Educational Institution)

เป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ในการขัดเกลาถ่ายทอดทางวัฒนธรรมความรู้ไปยังสมาชิกในสังคม ลักษณะของความสัมพันธ์ประกอบด้วย ครู อาจารย์ ลูกศิษย์ เป็นต้น

บทบาทที่สำคัญ คือ ปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามและการถ่ายทอดวัฒนธรรมให้แก่สมาชิกในสังคม ช่วยพัฒนาบุคคลให้เป็นสมาชิกที่ดี ปลูกฝังทักษะการใช้ปัญญาเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

2.3 สถาบันศาสนา (Religious Institution)

เป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ขัดเกลาจิตใจ ปลูกฝังศีลธรรมอันดีงามให้กับสมาชิกในสังคม ลักษณะความสัมพันธ์ประกอบด้วย พระสงฆ์ นักบวช ศาสนิกชน เป็นต้น

บทบาทที่สำคัญ คือ ปลูกฝังคุณธรรมที่ดีให้กับสมาชิกในสังคม ส่งเสริมให้สมาชิกในสังคมปฏิบัติตามคำสอนทางศาสนา ช่วยควบคุมสังคมให้เป็นปึกแผ่นและเกิดความสงบสุข แบบแผนพฤติกรรม เช่น การทำบุญตักบาตร การละหมาด

2.4 สถาบันเศรษฐกิจ (Economic Institution)

เป็นสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการอุปโภคบริโภคสินค้าของสมาชิกในสังคม ลักษณะความสัมพันธ์ประกอบด้วย พ่อค้า แม่ค้า กรรมกร ชาวนา เป็นต้น

บทบาทที่สำคัญ ช่วยเร่งพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความเจริญเติบโตและก้าวหน้า และจัดหาสิ่งของ เพื่อให้สมาชิกในสังคมได้มีการอุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ สอดส่องดูแลให้ผู้บริโภคได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึง แบบแผนพฤติกรรมที่สำคัญ เช่น การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า

2.5 สถาบันการเมืองการปกครอง (Political Institution)

เป็นสถาบันที่เกี่ยวกับการจัดระเบียบให้ประชาชนในสังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ลักษณะความสัมพันธ์ประกอบด้วย รัฐบาล ประชาชน เป็นต้น

บทบาทที่สำคัญ จัดการปกครองให้สมาชิกมีความเป็นอยู่ที่ดี ควบคุมให้สมาชิกอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข แบบแผนพฤติกรรมที่สำคัญเช่น การปฏิบัติตามกฎจราจร การปฏิบัติตามกฎหมาย เป็นต้น

2.6 สถาบันนันทนาการ (Recreational Institution)

เป็นสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการพักผ่อน เมื่อทำกิจกรรมแล้วเกิดความสุขกาย สบายใจ สนุกสนาน และมีความสุข

บทบาทที่สำคัญ คือ ทำให้คนในสังคมใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ ผ่อนคลายความเครียด ตอบสนองความต้องการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ศิลปะ การละเล่น กีฬา ดนตรี แบบแผนพฤติกรรมที่สำคัญ เช่น การแสดงดนตรีกลางแจ้ง การวาดภาพ เป็นต้น

2.7 สถาบันสื่อสารมวลชน (Media Institution)

เป็นสถาบันที่สื่อข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อส่งต่อไปยังผู้รับสาร ซึ่งทำให้สมาชิกในสังคมมีความรู้มากขึ้น กลุ่มสังคมของสถาบันสื่อสารมวลชน ประกอบด้วย สถานีวิทยุโทรทัศน์ สำนักพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียง นกหนังสือพิมพ์ นักข่าว นักเขียน เป็นต้น

บทบาทที่สำคัญ คือการ ถ่ายทอดข่าวสารให้ประชาชนทราบ เพื่อให้มีความรู้ให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม ถ่ายทอดวัฒนธรรมแก่ประชาชน ตลอดจนให้ความรู้ และความบันเทิงแก่สมาชิกในรูปแบบต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ ภาพยนตร์ เป็นต้น แบบแผนพฤติกรรม

3. องค์ประกอบพื้นฐานในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

หลักพื้นฐานในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลก็คือเพื่อความประทับใจร่วมกัน ความรักใคร่ ความชอบพอกัน เป็นมิตรกัน เป็นหนทางที่นำไปสู่มิตรภาพ การใช้ชีวิตร่วมกัน ตลอดจนการทำงานร่วมกัน โดยความสัมพันธ์ของบุคคลเกิดจากองค์ประกอบ 3 ประการ

- **ความใกล้ชิด** การที่บุคคลอยู่ใกล้ชิดกันจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์มากกว่าบุคคลที่อยู่ห่างไกลกัน
- **ความเหมือนกันหรือความคล้ายกัน** ซึ่งโดยทฤษฎีแล้วมนุษย์มีแนวโน้มที่จะสร้างความสัมพันธ์และมีความชอบพอกับคนที่มีความเหมือนหรือคล้ายกับตัวเอง
- **สถานการณ์** เป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่ทำให้มนุษย์ เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เช่นการมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความรู้สึกที่ดีร่วมกัน การมีโอกาสได้ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่น ความกระตือรือร้นในการที่จะพบปะกับผู้อื่น การถูกแยกตัวออกจากสังคมนาน ๆ และการเติมเต็มความต้องการของกันและกัน

3. ข้อมูลชุมชนบ้านกล้วย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลครอบครัวในชุมชนจำนวน 139 ครอบครัว พบว่ามีคนอยู่ในทะเบียนบ้านจำนวนทั้งสิ้น 547 คน (ภาคผนวก) เป็นเจ้าบ้านจำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 25.4 เป็นผู้อาศัยจำนวน 408 คน คิดเป็นร้อยละ 75.6 เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เพศหญิงร้อยละ 53.0 เพศชายร้อยละ 47.0 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับ ประถมศึกษาปีที่ 6 รองลงมาเป็นจบการศึกษาระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 27.0 และจบระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 21.1 (ดังตารางที่ 1) มีอายุเฉลี่ย 38.62 ปี

แสดงจำนวน ร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ที่มีชื่ออยู่ในครอบครัว

รายละเอียด	จำนวน	ร้อยละ
สถานะในทะเบียนบ้าน		
เจ้าบ้าน	139	25.4
ผู้อาศัย	408	74.6
รวม	547	100.00
เพศ		
ชาย	257	47.0
หญิง	290	53.0
รวม	547	100.00
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาปีที่ 6	63	34.1
มัธยมศึกษาปีที่ 3	50	27.0
ประถมศึกษาปีที่ 4	39	21.1
ปริญญาตรี	27	14.6
มัธยมศึกษาปีที่ 6	21	11.4
ปวช.	13	7.0
ปวส.	11	5.9
ปวช.	13	7.0
ปวส.	11	5.9
ประถมศึกษาปีที่ 2	3	1.6
มัธยมศึกษาปีที่ 1	3	1.6
ประถมศึกษาปีที่ 1	2	1.1
ประถมศึกษาปีที่ 3	1	0.5
ประถมศึกษาปีที่ 7	1	0.5
ปริญญาโท	1	0.5
รวม	185	100.0

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน ร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ที่มีชื่ออยู่ในครอบครัว

ข้อมูลคนที่อยู่ในบ้านจริง ในชุมชนที่ใช้ในการศึกษา

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลครอบครัวในชุมชนจำนวน 139 ครอบครัว พบว่ามีคนอยู่ในบ้านจริงจำนวนทั้งสิ้น 393 คน (ภาคผนวก) มีจำนวนตั้งแต่ 1 คน จนถึง 12 คน โดยส่วนใหญ่จะมีคนอยู่ต่อครอบครัว 2 – 4 คน มีค่าเฉลี่ย 4.2 เป็น เพศหญิงร้อยละ 49.1 เพศชายร้อยละ 50.9 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับ ประถมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 29.9 รองลงมาเป็นจบการศึกษาระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 21.0 และจบระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 16.5 (ดังตารางที่ 28) มีอายุเฉลี่ย 35.812 ปี (ดังตารางที่ 29)

แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำนวนคนที่อาศัยอยู่จริงในบ้าน

จำนวนคนที่อาศัยจริง	จำนวน	ร้อยละ
1	11	11.8
2	15	16.1
3	20	21.5
4	17	18.3
5	8	8.6
6	4	4.3
7	6	6.5
8	4	4.3
9	2	2.2
10	2	2.2
11	2	2.2
12	2	2.2
รวม	93	100.0
ค่าเฉลี่ย		4.20
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน		2.69

ตารางที่ 2 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำนวนคนที่อาศัยอยู่จริงในบ้าน

ลักษณะตัวบ้านและ การอยู่อาศัย

จากตาราง แสดงจำนวน ร้อยละ พื้นที่ใช้สอย ของบ้านที่พักอาศัย

พื้นที่ใช้สอย(ตร.ม.)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 20 ตารางเมตร	24	18.3
21 - 25 ตารางเมตร	10	7.6
26 - 30 ตารางเมตร	15	11.5
31 - 45 ตารางเมตร	17	13.0
46 - 70 ตารางเมตร	31	23.7
71 - 100 ตารางเมตร	21	16.0
มากกว่า 100 ตารางเมตร	13	9.9
รวม	131	100.0

ตารางที่ 3 แสดงจำนวน ร้อยละ พื้นที่ใช้สอย ของบ้านที่พักอาศัย

จากตารางที่ 32 พบว่าบ้านที่พักอาศัยร้อยละ 23.7 มีขนาด 46 – 70 ตารางเมตร รองลงมาเป็นขนาด ไม่เกิน 20 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 18.3 และขนาด 71 – 100 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 16.0

แสดงจำนวน ร้อยละ ลักษณะการใช้งานของบ้านที่พักอาศัย

ลักษณะการใช้งานในบ้าน	จำนวน	ร้อยละ
อยู่อาศัยอย่างเดียว	74	60.2
อยู่อาศัยและทำอาชีพ	17	13.8
อยู่อาศัยและแบ่งเช่า	16	13.0
แบ่งเช่าทั้งหลัง	16	13.0
รวม	123	100.0

ตารางที่ 4 แสดงจำนวน ร้อยละ ลักษณะการใช้งานของบ้านที่พักอาศัย

จากตาราง พบว่าส่วนใหญ่ใช้บ้านพักอาศัยเป็นที่อยู่อาศัยอย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 60.2 ส่วนที่เหลือจะใช้ในการอยู่อาศัยและทำอาชีพ อยู่อาศัยและแบ่งเช่า และแบ่งเช่าทั้งหลัง ในสัดส่วน ร้อยละ เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 13.0 – 13.8

จากตาราง แสดงจำนวน ร้อยละ จำนวนชั้นของบ้านที่พักอาศัย

จำนวนชั้น	จำนวน	ร้อยละ
1.00	71	51.1
1.50	3	2.2
2.00	65	46.8
รวม	139	100.0

ตารางที่ 5 แสดงจำนวน ร้อยละ จำนวนชั้นของบ้านที่พักอาศัย

จากตาราง พบว่าส่วนใหญ่มีที่พักอาศัยเป็นบ้านชั้นเดียว คิดเป็นร้อยละ 51.1 รองลงมาเป็น 2 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 46.8 และชั้นครึ่งคิดเป็นร้อยละ 2.2

ตาราง แสดงจำนวน ร้อยละ ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางของครอบครัว

พาหนะในการเดินทาง	จำนวน	ร้อยละ
มอเตอร์ไซด์	75	54.0
รถยนต์	25	18.0

ตารางที่ 6 แสดงจำนวน ร้อยละ ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางของครอบครัว

จากตารางพบว่า ร้อยละ 54.0 ของครัวเรือนทั้งหมดมีรถมอเตอร์ไซด์ และร้อยละ 18.0 ของครัวเรือนทั้งหมดมีรถยนต์ ซึ่งส่วนใหญ่มีรถมอเตอร์ไซด์จำนวน 1 คัน คิดเป็นร้อยละ 82.3

ตาราง แสดงจำนวน ร้อยละ จำนวนรถมอเตอร์ไซด์ของครอบครัว

จำนวนมอเตอร์ไซด์	จำนวน	ร้อยละ
1	62	82.7
2	10	13.3
3	2	2.7
4	1	1.3
รวม	75	100.0

ตารางที่ 7 แสดงจำนวน ร้อยละ จำนวนรถมอเตอร์ไซด์ของครอบครัว

ตาราง แสดงจำนวน ร้อยละ จำนวนรถยนต์ของครอบครัว

จำนวนรถยนต์	จำนวน	ร้อยละ
1	23	92.0
2	1	4.0
3	1	4.0
รวม	25	100.0

ตารางที่ 8 แสดงจำนวน ร้อยละ จำนวนรถยนต์ของครอบครัว

ตาราง แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของบ้านที่พักอาศัย
ของครอบครัวในชุมชน

รายละเอียด	น้อยที่สุด	มากที่สุด	\bar{X}	S.D.
จำนวนห้องนอน	1	5	2.56	.94
จำนวนห้องน้ำ	1	4	1.68	.57
จำนวนห้องรับแขก	1	2	1.02	.13
จำนวนห้องครัว	1	2	1.01	.09
จำนวนที่จอดรถ	1	4	1.15	.44
จำนวนห้องประกอบ อาชีพ	1	3	1.23	.64

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของบ้านที่พักอาศัย
ของครอบครัวในชุมชน

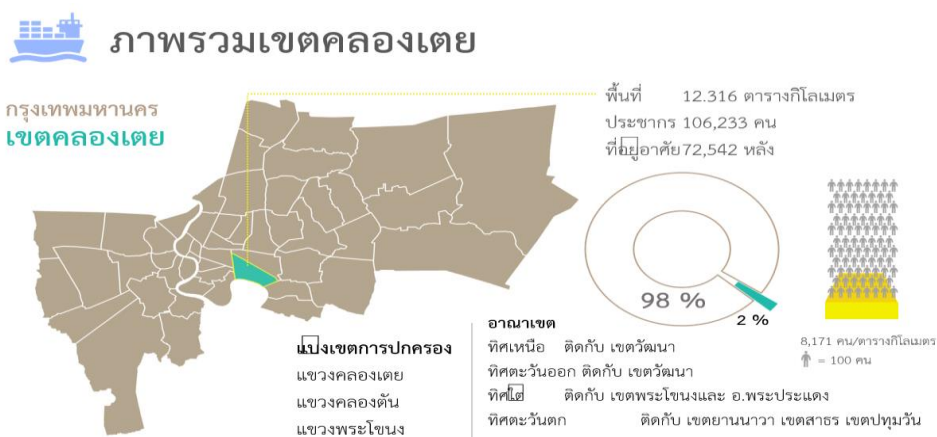
จากตาราง พบว่า บ้านของครอบครัวในชุมชนมีจำนวนห้องนอนเฉลี่ย 2.56 ห้อง จำนวนห้องน้ำเฉลี่ย 1.68 ห้อง ห้องรับแขกเฉลี่ย 1.02 ห้องครัวเฉลี่ย 1.01 ห้อง ที่จอดรถเฉลี่ย 1.15 คัน และห้องประกอบอาชีพเฉลี่ย 1.23 ห้อง

บทที่ 3

กระบวนการศึกษาข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล

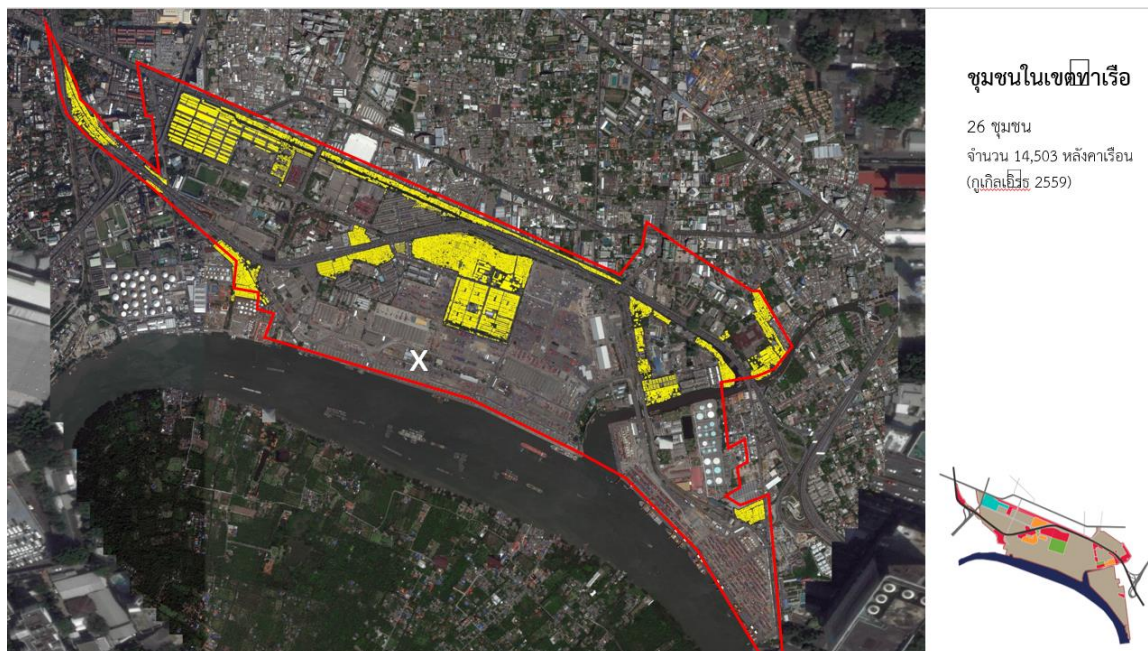
1. ความเป็นมาของชุมชนคลองเตย

ย้อนไปถึงประมาณพุทธศตวรรษที่ 14 (คริสต์ศตวรรษที่ 9) บริเวณเขตคลองเตยเคยเป็นที่ตั้งของ เมืองปากน้ำพระประแดง เป็นเมืองหน้าด่านปากน้ำเจ้าพระยา ก่อนที่จะขึ้นไปสู่เมืองอื่น ๆ (อยู่ตรงข้ามกับเมือง (อำเภอกอ) พระประแดงในปัจจุบัน ซึ่งสร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 1) เมื่อมีการจัดการปกครองส่วนภูมิภาคในสมัยรัชกาลที่ 5 บริเวณนี้จึงอยู่ในเขตการปกครองของ เมือง (จังหวัด) พระประแดง โดยมีฐานะเป็น ตำบลคลองเตย อำเภอพระโขนง ต่อมาอำเภอพระโขนง ได้ย้ายมาขึ้นกับจังหวัดพระนคร และได้มีการยุบรวมจังหวัดธนบุรีกับจังหวัดพระนคร เปลี่ยนฐานะเป็นนครหลวงกรุงเทพมหานครและกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้เปลี่ยนการเรียกหน่วยการปกครองใหม่ด้วย ตำบลคลองเตยจึงเปลี่ยนแปลงฐานะเป็น แขวงคลองเตย เป็นพื้นที่การปกครองของ สำนักงานเขตพระโขนง ภายหลังเขตพระโขนงมีความเจริญและมีประชากรหนาแน่นขึ้น พื้นที่บางแห่งอยู่ไกลจากสำนักงานเขต ในวันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2532 กรุงเทพมหานครจึงได้จัดตั้ง สำนักงานเขตพระโขนง สาขา 1 (คลองเตย) ขึ้นดูแลแขวงคลองเตย แขวงคลองตัน และแขวงพระโขนง และในวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2532 กระทรวงมหาดไทยได้แบ่งพื้นที่ 3 แขวงดังกล่าวตั้งเป็น เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร จนกระทั่งในวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2538 กรุงเทพมหานครได้จัดตั้งแขวงคลองเตยเหนือ แขวงคลองตันเหนือ และแขวงพระโขนงเหนือ โดยใช้ถนนสุขุมวิทเป็นเส้นแบ่งเขตออกจากแขวงเดิม และให้สำนักงานเขตคลองเตย สาขา 1 ดูแลพื้นที่แขวงใหม่ดังกล่าวซึ่งต่อมาได้แยกออกไปเป็นเขตวัฒนาในปี พ.ศ. 2540

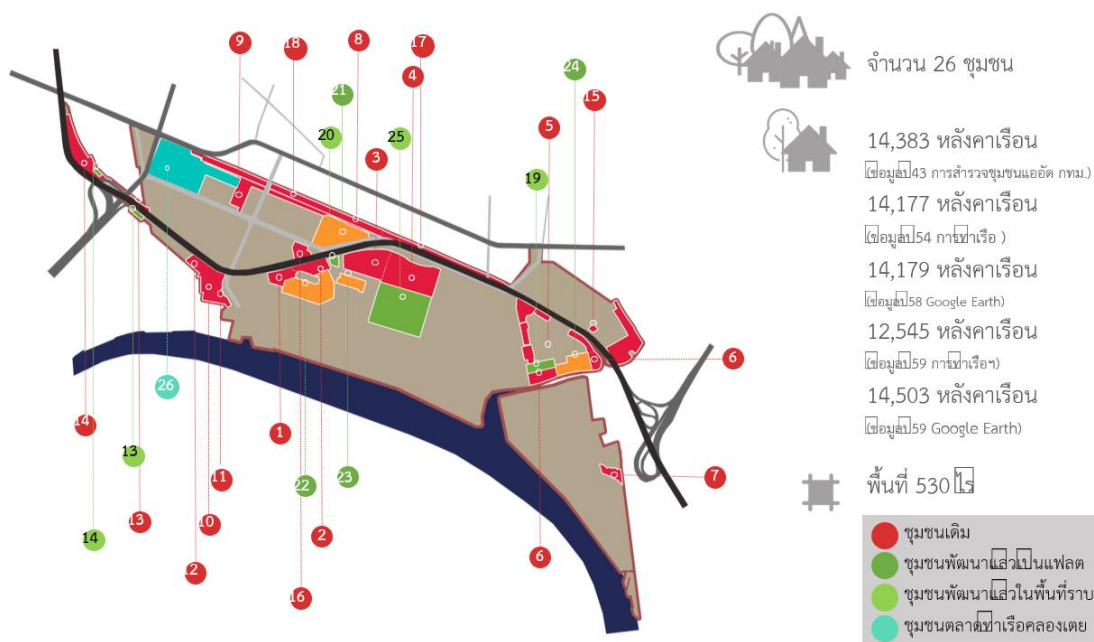
ภาพที่ 1 ภาพรวมเขตคลองเตย

ชุมชนในเขตการทำเรือ

ภาพที่ 4 ชุมชนในเขตการทำเรือ

ข้อมูลจำแนกลักษณะชุมชนการอยู่อาศัยในเขตทำเรือ

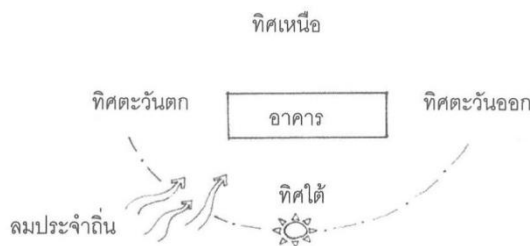
ภาพที่ 5 ข้อมูลจำแนกลักษณะชุมชนการอยู่อาศัยในเขตทำเรือ

2. แนวความคิดด้านการวางตัวอาคาร

การเลือกรูปทรงอาคาร และการวางอาคารจะช่วยให้ประหยัดพลังงานได้สูงในระยะยาว ข้อพิจารณาหลัก ดังนี้

2.1 ทิศทางของอาคาร (Orientation)

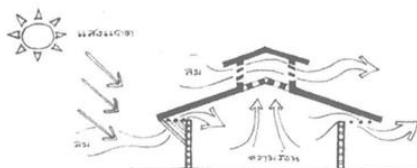
การวางอาคารให้ถูกทิศทางแดดและลม มีความสำคัญกับการเพิ่ม หรือ ลดความร้อน ภายในอาคารในประเทศไทยรูปทรงอาคารที่เหมาะสมคือรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า โดยหันด้านยาวของอาคารไปทางทิศเหนือและทิศใต้ เพื่อรับลม หันด้านแคบไปทางทิศตะวันออกและทิศตะวันตกเพื่อให้รับแสงอาทิตย์น้อย และมีหน้าต่างที่เปิดได้ทางทิศตะวันตกให้น้อยที่สุด

ภาพที่ 6 ทิศทางของอาคาร

2.2 รูปทรงอาคาร (Form)

โดยทั่วไป อาคารรูปทรงกลมหรือสี่เหลี่ยมจัตุรัสจะประหยัดเนื้อที่ผืนมากกว่าอาคารรูปทรงอื่นๆ ทำให้ประหยัดวัสดุก่อสร้าง แต่เนื่องจากมีปัจจัยอื่นที่มากเกี่ยวข้อง เช่น ทางโคจรของดวงอาทิตย์และทิศทางลมประจำท้องถิ่น ทำให้อาคารรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าประหยัดพลังงานมากกว่า หลังคาทรงสูงจะช่วยให้ระบายอากาศได้ดี และการมีชายคายาวรอบอาคารจะช่วยบังมิให้แดดกระทบผนัง ทำให้ความร้อนเข้าสู่อาคารได้น้อยลง

ภาพที่ 7 ลักษณะรูปทรงอาคาร

2.3 องค์ประกอบของอาคารส่วนพักอาศัย

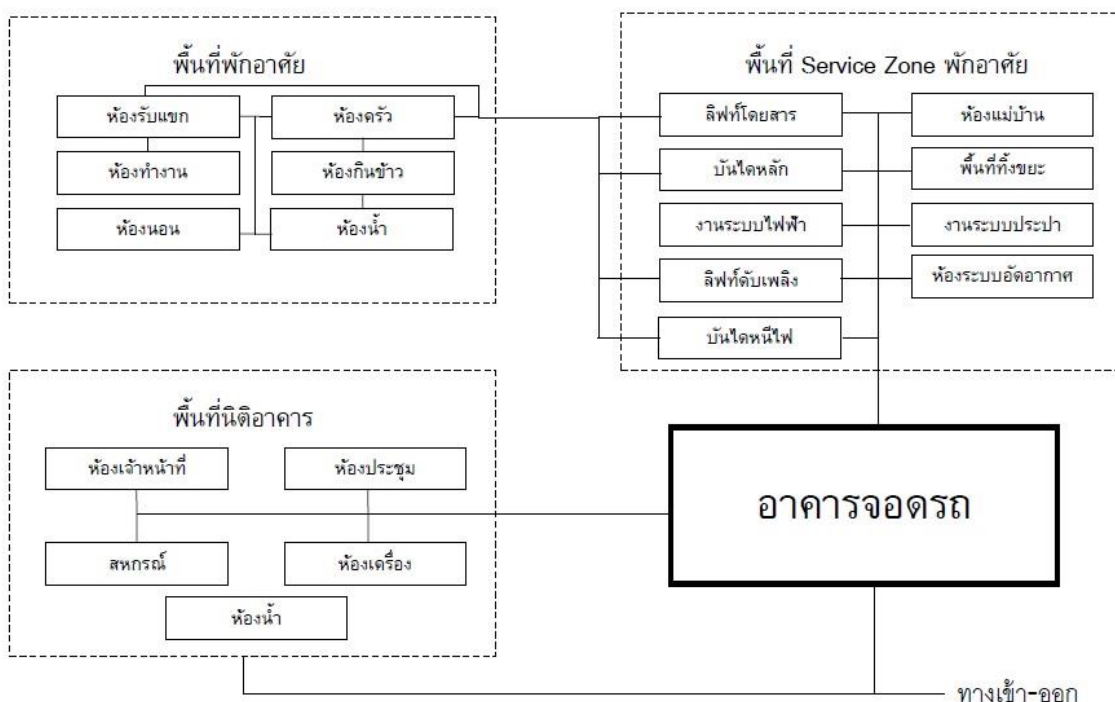
การกำหนดองค์ประกอบทางด้านสถาปัตยกรรมได้พิจารณาถึงเกณฑ์การออกแบบหลักเกณฑ์ มาตรฐาน และแนวคิดต่างๆ ในการออกแบบเป็นแนวทางในการจัดรูปแบบมาตรฐาน เพื่อให้สามารถเลือกใช้หรือใช้ร่วมกันได้ สำหรับพื้นที่พักอาศัย ซึ่งองค์ประกอบของอาคารประกอบด้วย 4 ส่วนหลักคือ

1) พื้นที่พักอาศัย

2) พื้นที่ Service Zone พักอาศัย

3) พื้นที่นิติอาคาร

4) อาคารจอดรถชุมชน

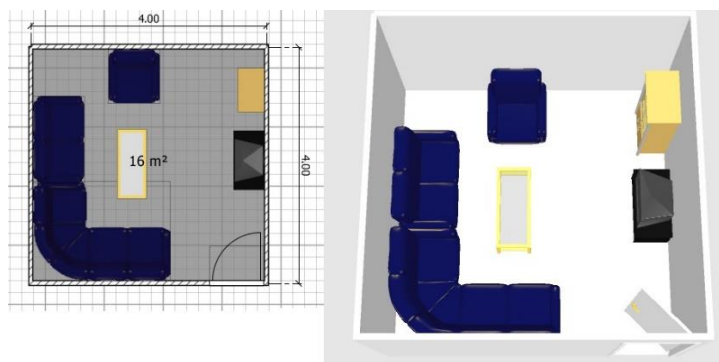
ภาพที่ 8 แสดงการจัดองค์ประกอบของพื้นที่ส่วนกลาง

2.3.1 พื้นที่พักอาศัย

โดยพื้นที่พักอาศัย ต่อหนึ่งห้อง นั้นจะแบ่งพื้นที่การใช้งานไว้ 6 ส่วน ดังนี้

2.3.1.1 ห้องรับแขก

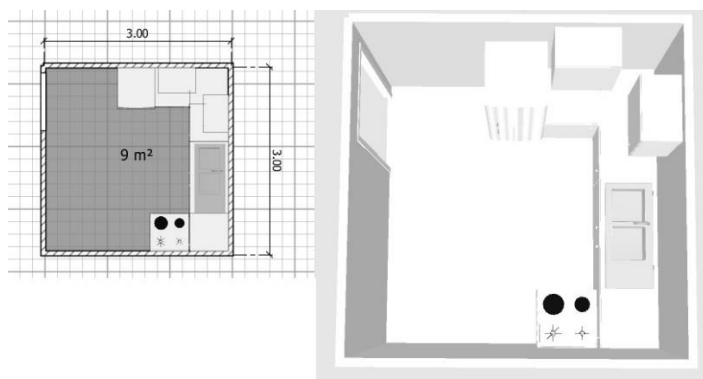
ห้องรับแขก ห้องที่เป็นจุดศูนย์กลางของบ้านในแง่ของการใช้งานต่างๆ ห้องรับแขกนี้จะประกอบไปด้วยโซฟา เก้าอี้ โทรทัศน์ ชั้นวางหนังสือ หรือเฟอร์นิเจอร์อื่นๆ

ภาพที่ 9 แสดงรูปแบบห้องรับแขก

2.3.1.2 ห้องครัว

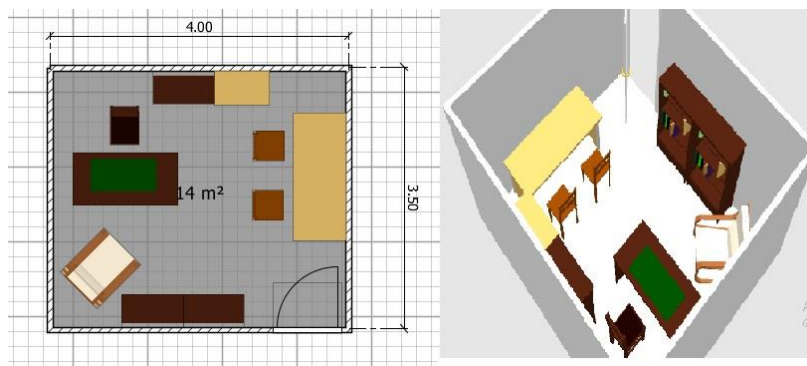
ห้องครัว ห้องที่ใช้ในการประกอบอาหาร โดยมีเครื่องครัวหลักๆที่จำเป็นคือ ชิงค์ ล้างจาน เตาประกอบอาหาร โต๊ะเตรียมอาหาร ตู้เย็น

ภาพที่ 10 แสดงรูปแบบห้องครัว

2.3.1.3 ห้องทำงาน

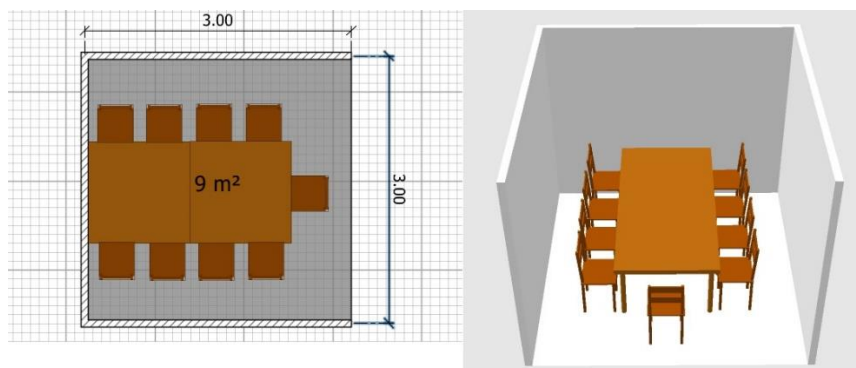
ห้องทำงาน เป็นห้องฟังก์ชันเสริม ใช้เป็นห้องสำหรับ อ่านหนังสือหรือเปลี่ยนเป็นห้องอเนกประสงค์ได้

ภาพที่ 11 แสดงรูปแบบห้องทำงาน

2.3.1.4 ห้องรับประทานอาหาร

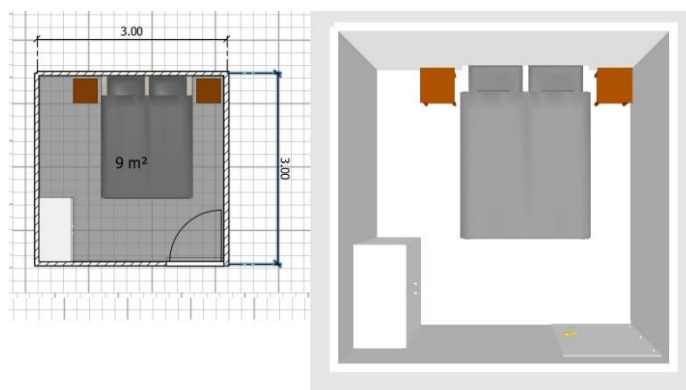
ห้องรับประทานอาหาร ขนาด 3x3 ตรม. รับรองคนได้ 9 คน เป็นห้องที่ติดจากห้องครัว ในครัวครอบที่มีขนาดใหญ่ พื้นที่ห้องครัวถือเป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่ สมาชิกในครอบครัวได้มีกิจกรรมร่วมกัน

ภาพที่ 12 แสดงรูปแบบห้องรับประทานอาหาร

2.3.1.5 ห้องนอน

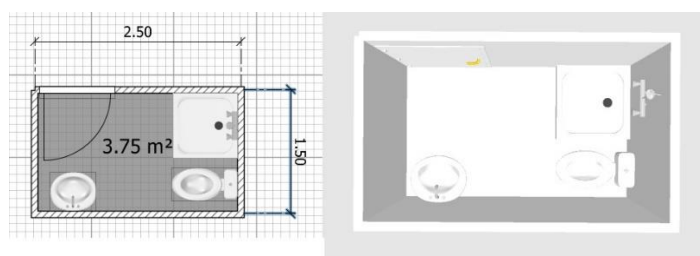
ห้องนอน เป็นห้องส่วนตัวที่ซึ่งคนโดยมากใช้นอนในยามกลางคืน หรือใช้พักผ่อนในยามกลางวัน มนุษย์ใช้เวลาอนประมาณ 1 ส่วน 3 ของชีวิต และส่วนมากเมื่อมนุษย์จะนอน จะเลือกห้องนอนเป็นที่นอน ห้องนอนจะต้องมีเตียงนอนจึงจะถือว่าเป็นห้องนอนได้ สิ่งของอื่นซึ่งมักอยู่ในห้องนอนได้แก่ ตู้เสื้อผ้า โต๊ะข้างเตียง โต๊ะเครื่องแป้ง เป็นต้น ห้องนอนมักจะเชื่อมติดกับห้องน้ำด้วย

ภาพที่ 13 แสดงรูปแบบห้องนอน

2.3.1.6 ห้องน้ำ

เป็นห้องซึ่งใช้สำหรับสุขลักษณะส่วนบุคคล โดยมากมักมีอ่างอาบน้ำ หรือ ฝักบัว ภายในบ้านบางครั้งอาจแยกห้องน้ำกับห้องส้วม เพื่อสะดวกในการใช้งานได้พร้อมกัน

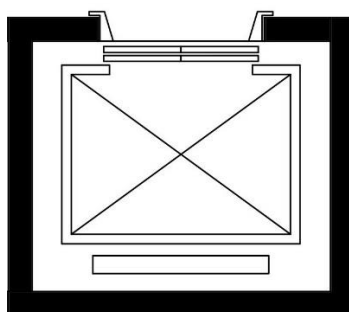
ภาพที่ 14 แสดงรูปแบบห้องน้ำ

2.3.2 พื้นที่ Service Zone พักอาศัย

พื้นที่ Service Zone จะประกอบไปด้วยพื้นที่การใช้งานทั้งหมด 8 ส่วน ดังนี้

2.3.2.1 ลิฟต์โดยสาร

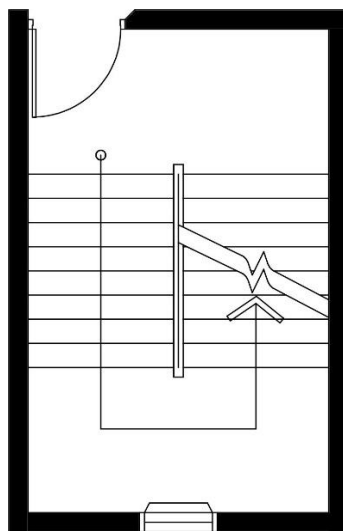
ใช้เป็นทางสัญจรหลักในการเดินทางไปยังชั้นต่างๆในอาคาร

ภาพที่ 15 แสดงรูปแบบลิฟต์โดยสาร

2.3.2.2 บันไดหลัก

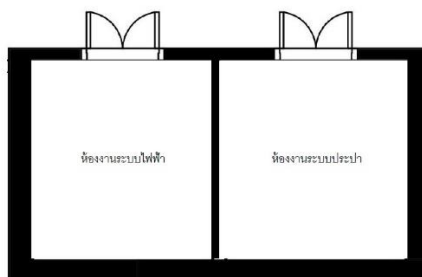
ใช้เป็นทางสัญจรหลัก และใช้ในกรณีเกิดเพลิงไหม้อาคาร เป็นบันไดหนีไฟฉุกเฉิน

ภาพที่ 16 แสดงรูปแบบบันไดหลัก

2.3.2.3 งานระบบ

งานระบบ ประกอบไปด้วย 2 งานระบบคือ งานระบบไฟฟ้า และ งานระบบประปา

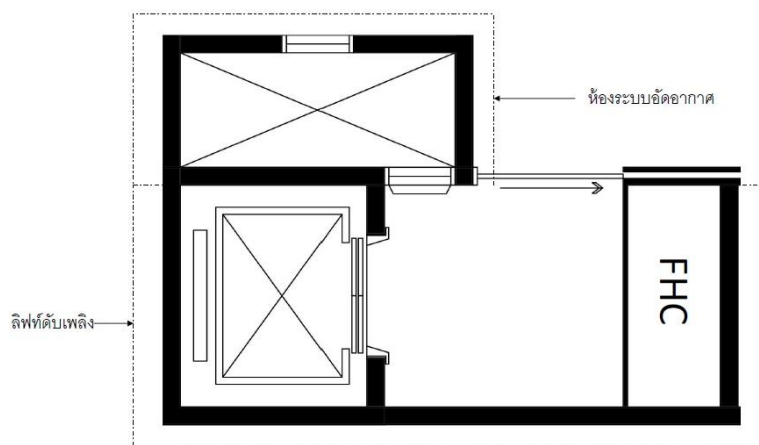

ภาพที่ 17 แสดงรูปแบบงานระบบ

2.3.2.4 พื้นที่ลิฟต์ดับเพลิง

ประกอบไปด้วย ตัวลิฟต์ดับเพลิง พื้นที่หน้าลิฟท์ 6 ตร.ม FHC และ ห้องระบบอัด

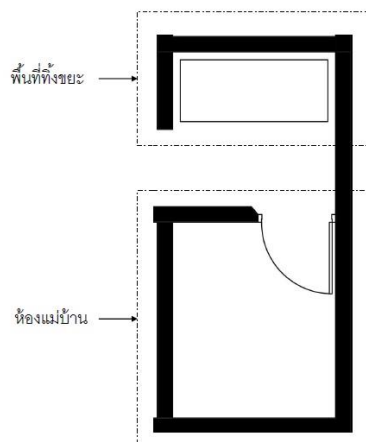
อากาศ

ภาพที่ 18 แสดงรูปแบบพื้นที่ลิฟต์ดับเพลิง

2.3.2.5 พื้นที่ห้องแม่บ้าน

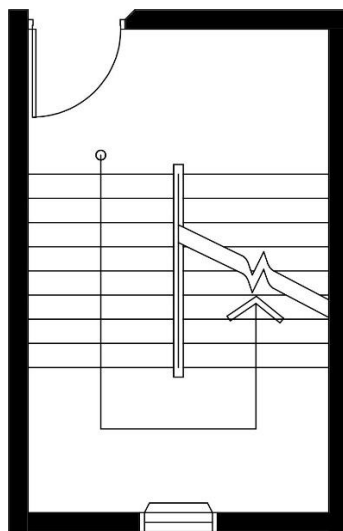
ประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือห้องแม่บ้านไว้เก็บอุปกรณ์ทำความสะอาด และ พื้นที่ทิ้งขยะประจำชั้น

ภาพที่ 19 แสดงรูปแบบห้องแม่บ้าน

2.3.2.6 บันไดหนีไฟ

ใช้เป็นทางสัญจรในกรณีที่เกิดเพลิงไหม้อาคารพื้นอาศัย

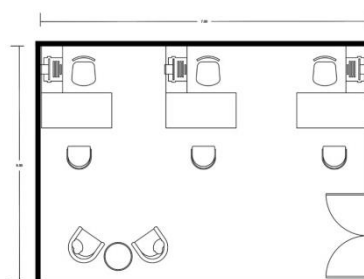
ภาพที่ 20 แสดงรูปแบบบันไดหนีไฟ

2.3.3 พื้นที่นิตินิอาคาร

นิตินิอาคารชุด เป็นสำนักจัดการดูแลทรัพย์สินส่วนกลางของอาคาร มีฐานะเป็นนิตินิอาคารที่คอยดูแลจัดการเรื่องต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการจัดการ และดูแลทรัพย์สินส่วนกลางให้อยู่ในสภาพปกติเรียบร้อยพร้อมใช้งานตลอดเวลา และเพื่อประโยชน์ของเจ้าของร่วม ดังนี้

2.3.3.1 ห้องเจ้าหน้าที่

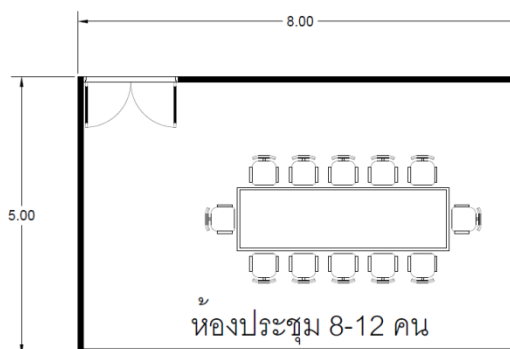
ห้องเจ้าหน้าที่เป็นเหมือนศูนย์รวมของการทำงานทุกอย่าง ทั้งการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก และหน่วยงานภายใน หรือแม้กระทั่งจัดทำเอกสารต่าง ๆ เพื่อคอยอำนวยความสะดวกต่อพนักงานภายในองค์กร

ภาพที่ 21 แสดงรูปแบบห้องเจ้าหน้าที่

2.3.3.2 ห้องประชุม

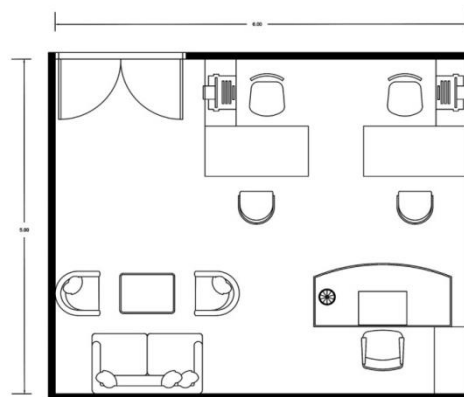
ห้องประชุมเจ้าหน้าที่เป็นห้องประชุมที่รองรับเจ้าหน้าที่ในองค์กร จำนวน 8-12 คน มีขนาดพื้นที่ 8x5 เมตร

ภาพที่ 22 แสดงรูปแบบห้องประชุม

2.3.3.3 สหกรณ์

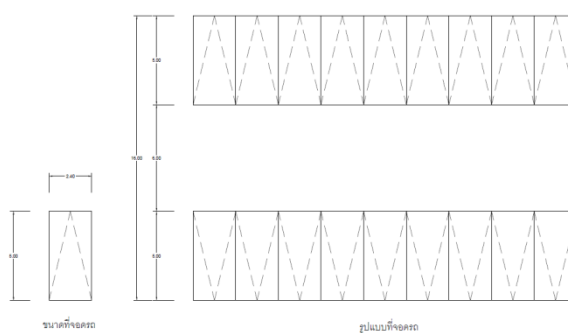
สหกรณ์ คือ องค์การของบรรดาบุคคล ซึ่งรวมกลุ่มกันโดยสมัครใจ ความสำคัญต่อสมาชิกสหกรณ์ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าสหกรณ์เป็นชุมทรัพย์ทางด้านเศรษฐกิจของสมาชิก ทำให้สมาชิกที่ขัดสนยากจนหลุดพ้นจากสภาพหนี้ได้ คือ เศรษฐกิจของสมาชิกที่ผิดเคืองมาก่อน มีโอกาสกลับกลายเป็นสภาพเศรษฐกิจที่เจริญเติบโตก้าวหน้าได้

ภาพที่ 23 แสดงรูปแบบสหกรณ์

2.3.4 อาคารจอดรถชุมชน

อาคารจอดรถของชุมชนเป็นลักษณะอาคารจอดรถแยกออกมาจากตัวอาคาร รับรองการจอดรถ 2651 คัน

ภาพที่ 24 แสดงรูปแบบอาคารจอดรถ

3. องค์ประกอบพื้นฐานในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

3.3.1 ความใกล้ชิด - ครอบครัว

ความสัมพันธ์แบบครอบครัว เป็นความใกล้ชิดในรูปแบบที่ง่ายที่สุด และถ้าในบริเวณใกล้เคียงมีกลุ่มเครือญาติอาศัยอยู่มาก ก็มักจะเกิดเป็นชุมชนได้ง่ายยิ่งขึ้น

3.3.2 สถานการณ์ - อาชีพ

ความสัมพันธ์แบบอาชีพ ส่วนมากจะพบเจอในกลุ่มที่ทำอาชีพเกี่ยวกับของพื้นถิ่น จากต่างคนต่างทำก็จะเกิดการรวมกลุ่มสร้างขยายฐานอาชีพให้ใหญ่ยิ่งขึ้นได้ง่าย

3.3.3 ความเหมือนกัน หรือ ความคล้ายกัน – ความชอบ ศาสนา

ความสัมพันธ์แบบกลุ่มความชอบ หรือ ศาสนา มักเกิดจะจากการรวมตัวกันทำกิจกรรมที่สนใจร่วมกัน เช่น การเข้าวัด เข้ามัสยิด หรือกิจกรรมการพักผ่อนชกเป็นส่วนใหญ่

ภาพที่ 25 ภาพแสดงการจำแนกรูปแบบที่อยู่อาศัยที่สัมพันธ์กัน

4. ผลการสำรวจชุมชนบ้านกล้วย 139 ครอบครั้ว 547 คน

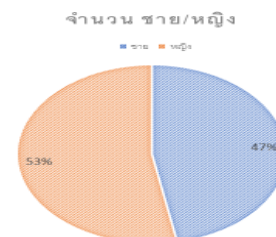
สำรวจบ้านกล้วย

ครอบครัว	จำนวนผู้อาศัย/คน	ชาย/คน	หญิง/คน
139	547	257	290

จำนวนที่จะย้ายไปลงพื้นที่ 40 ไร่

ครอบครัว	จำนวนผู้อาศัย/คน
4,400	17,315

ชาย/คน	หญิง/คน
8,138	9,177

ภาพที่ 26 สำรวจชุมชนบ้านกล้วย 139 ครอบครั้ว 547 คน

การสำรวจประชากรในชุมชนตัวอย่าง เพื่อจัดทำข้อมูลเบื้องต้นในการหาค่าเฉลี่ยจำนวนประชากรที่จะทำการย้ายที่อยู่อาศัยมายังพื้นที่ที่จัดสรรใหม่ โดยใช้ข้อมูลจากชุมชนบ้านกล้วย เพราะสามารถเข้าไปในพื้นที่และเก็บข้อมูลได้เกือบ 100%

ผลการสำรวจชุมชนบ้านกล้วย 139 ครอบครั้ว 547 คน

จำนวนคนอยู่อาศัย	จำนวนครอบครัว	จำนวนห้องนอน
12	6	7-6ห้อง
11	4	
10	2	
9	4	5-6ห้อง
8	8	
7	10	
6	8	3-4ห้อง
5	12	
4	20	
3	30	1-2ห้อง
2	25	
1	11	

ตารางที่ 10 ผลการสำรวจชุมชนบ้านกล้วย 139 ครอบครั้ว 547 คน

ตารางแสดงจำนวนผู้อยู่อาศัยในครอบครัว จำนวนห้องนอน เพื่อหาความเป็นไปได้ที่จะทำที่อยู่อาศัยใหม่และสามารถรองรับจำนวนคน ที่มีจำนวนอยู่อาศัยต่อหลังในปริมาณที่มากกว่าปกติ

5. การสร้างรูปแบบเพื่อแยกผู้อยู่อาศัยใหม่

จากผลการสำรวจชุมชนบ้านกล้วย ได้จำแนกรูปแบบห้องพักอาศัยเป็น TYPE ต่างๆ ได้จำนวน 16 TYPE โดยใช้จำนวนห้องนอนในการจำแนกเป็นหลักเพราะสามารถรู้จำนวนผู้อยู่อาศัยต่อหลังได้จากจำนวนห้องนอนที่มีอยู่ และเสริมการจำแนกด้วยการแยกประเภทครอบครัวได้ 4 รูปแบบ เพื่อให้การแยกรูปแบบได้ชัดเจน

รูปแบบห้อง	รูปแบบการแชร์	จำนวนห้องนอน			
A- แชร์ครอบครัวขยาย					
B- แชร์ครอบครัวศาสนา					
C- แชร์ครอบครัวอาชีพ					
D- แชร์ครอบครัวเดี่ยว					
typeRoom					
แชร์ครอบครัวขยาย	A7	A5	A3	A2	
แชร์ครอบครัวศาสนา	B7	B5	B3	B2	B1
แชร์ครอบครัวอาชีพ		C5	C3	C2	C1
แชร์ครอบครัวเดี่ยว			D3	D2	D1

มี 16 typeRoom

ภาพที่ 27 รูปแบบเพื่อแยกผู้อยู่อาศัยใหม่

ภาพแสดงการจัดแยกความสัมพันธ์ของคนในชุมชน และแนวทางการแชร์พื้นที่อยู่อาศัย

เพื่อให้มีความสัมพันธ์เชื่อมต่อกันระหว่างห้องพักอาศัย เกิดการใช้พื้นที่ร่วมกันแบ่งปันพื้นที่ทำงานร่วมกัน เช่น ห้อง A7 กับ ห้อง A2 รูปแบบการใช้ชีวิตเหมือนกัน ก็จะมีกิจกรรมที่สามารถมาใช้งานร่วมกันได้ในพื้นที่อยู่อาศัยเดียวกัน

ห้อง B7 กับ ห้อง B3 ได้แชร์พื้นที่กิจกรรมทางศาสนาร่วมกัน เพราะทั้ง 2 บ้านเป็นญาติกันมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน พื้นที่นี้จึงสามารถ ลดขนาดลงเพื่อรวมเป็นพื้นที่ใช้งานร่วมกันได้

ขนาดพื้นที่ใช้สอย

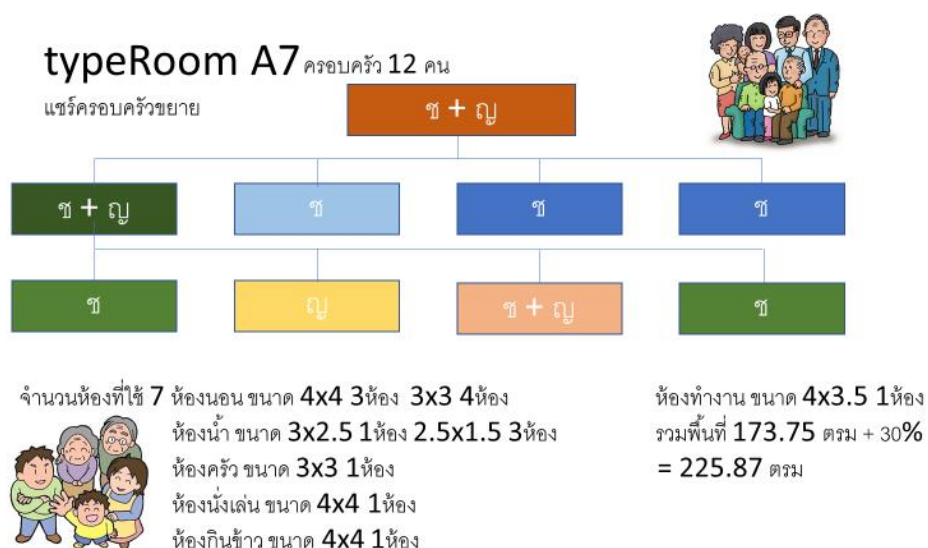
	ห้องนอน	ห้องครัว	รับแขก/ นั่งเล่น	ห้องน้ำ	ห้องกิน ข้าว	ห้อง ทำงาน	พื้นที่ ศาสนา	พื้นที่ อาชีพ
พื้นที่ที่เหมาะสม	4x4 16 ตรม	3x3 9 ตรม	4x4 16 ตรม	3x2.5 7.5 ตรม	4x4 16 ตรม	4x3.5 14 ตรม	5x5 25 ตรม	5x5 25 ตรม
พื้นที่รูปแบบ คอนโดทั่วไป	4x3 12 ตรม	3x2 6 ตรม	3x3 9 ตรม	2.5x1.5 3.75 ตรม	3x3 9 ตรม	4x2.5 10 ตรม		
พื้นที่คอนโดเอื้อ อาชีพ	3x3 9 ตรม	2x1.5 3 ตรม	3x2 6 ตรม	2x1.5 3 ตรม	3x2 6 ตรม	2x1.5 3 ตรม		

ภาพที่ 28 ขนาดพื้นที่ใช้สอย

ขนาดพื้นที่ใช้งานส่วนต่างๆของที่พักอาศัย เพื่อให้สามารถจัดพื้นที่ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์การใช้งาน ในบางพื้นที่ที่สามารถใช้งานร่วมกันระหว่าง2ห้อง พื้นที่นั้นๆก็จะรวมกันเพื่อประหยัดพื้นที่ให้การวางห้องให้ได้มาก

6. ตัวอย่างรูปแบบการอยู่อาศัยในชุมชน

6.1 รูปแบบครอบครัวขนาดใหญ่ TYPEROOM A7 ที่มีรุ่นอายุของประชากร 3 รุ่นอายุ และมีหลายครอบครัวในหลังเดียวกัน

ภาพที่ 29 ตัวอย่าง TYPEROOM A7

6.2 รูปแบบครอบครัวขนาดเล็ก TYPEROOM D1 ที่มีสมาชิกแค่ 2 คน ว่าการอยู่อาศัยควรมีห้องอะไรบ้างในการจะสามารถอยู่อาศัยได้ใน 1 หลัง

typeRoom D1 ครอบครัว 2 คน แชร์ครอบครัวเดียว

ช + ญ

จำนวนห้องที่ใช้ 1 ห้องนอน ขนาด 4x3 1ห้อง
ห้องน้ำ ขนาด 2.5x1.5 1ห้อง
ห้องครัว ขนาด 2x1.5 1ห้อง
ห้องนั่งเล่น/กินข้าว ขนาด 3x2 1ห้อง

ห้องทำงาน ขนาด 2x1.5 1ห้อง
รวมพื้นที่ 27.75 ตรม +30%
= 35.75 ตรม.

ภาพที่ 30 ตัวอย่าง TYPEROOM D1

6.3 ครอบครัวเล็กที่มีสมาชิกในครอบครัวรุ่นต่อไปเพื่อเข้ามา TYPEROOM D2 จำแนกจำนวนห้องต่อการใช้งาน และพื้นที่ห้องในอนาคตที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น

typeRoom D2 ครอบครัว 3 คน แชร์ครอบครัวเดียว

ช + ญ

ช

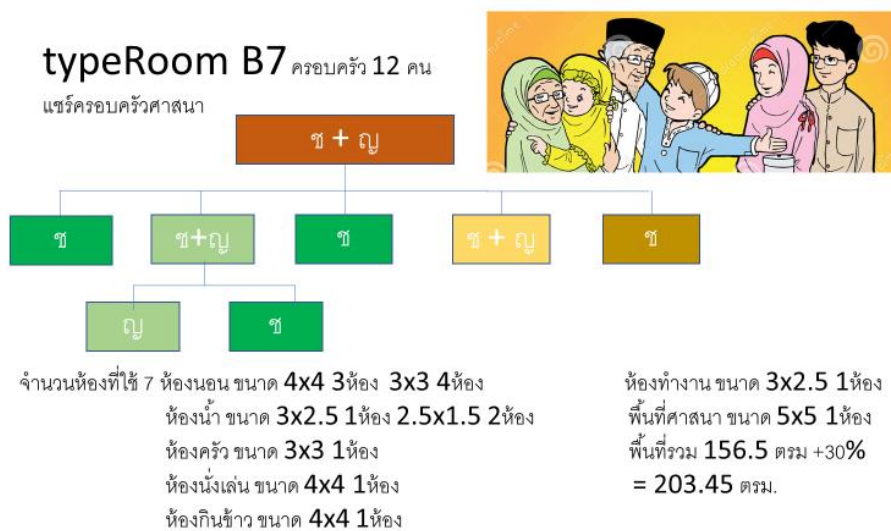
ลักษณะครอบครัวเดี่ยว

จำนวนห้องที่ใช้ 2 ห้องนอน ขนาด 4x3 1ห้อง 3x3 1ห้อง
ห้องน้ำ ขนาด 3x2.5 1ห้อง
ห้องครัว ขนาด 2x1.5 1ห้อง
ห้องนั่งเล่น/กินข้าว ขนาด 3x3 1ห้อง

ห้องทำงาน ขนาด 2x1.5 1ห้อง
รวมพื้นที่ 43.5 ตรม +30%
= 56.55 ตรม

ภาพที่ 31 ตัวอย่าง TYPEROOM D2

6.4 ครอบครัวทางศาสนา TYPEROOM B7 เป็นครอบครัวที่มีขนาดใหญ่และมีกิจกรรมทางศาสนาในชีวิตประจำวันทุกวัน ทำให้เกิดพื้นที่กิจกรรมทางศาสนาเพิ่มในพื้นที่อยู่อาศัยเพื่อรับรองการทำกิจกรรมที่ต้องทำในทุกๆวัน

ภาพที่ 32 ตัวอย่าง TYPEROOM B7

7. ตัวอย่างการลงสำรวจ

ผู้จัดทำโครงการได้มีโอกาสลงไปสำรวจยังพื้นที่ชุมชนคลองเตย ไปสัมผัสวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในชุมชนและเก็บข้อมูลมาพอสั่งเซปเพื่อที่จะนำข้อมูลมาช่วยในการทำงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

7.1 รหัสสำรวจ 01

บ้านไม้ 2 ชั้น มีการต่อเติมบ้าน แสดงให้เห็นว่าในอดีตมีจำนวนผู้อยู่อาศัยน้อยกว่าปัจจุบัน จึงได้มีการขยายพื้นที่ และ แทรกห้องไปในห้องบางส่วนเพื่อให้สามารถรองรับจำนวนคนที่เพิ่มมากขึ้น

ภาพที่ 33 รหัสสำรวจ 01

7.2 รหัสสำรวจ 02

บ้านไม้ 1 ชั้น ภายหลังต่อเติมชั้น 2 และต่อเติมห้องนอนในส่วนรับแขก

เป็นบ้านที่มีพื้นที่ประกอบอาชีพอยู่ด้านหน้า เพื่อการประกอบอาชีพในครัวเรือน

ในการวางโซนพักอาศัยมีการผสมกันจากการต่อเติม จึงทำให้การเข้าถึงโซนส่วนตัวทำได้ง่าย และไม่ปลอดภัย

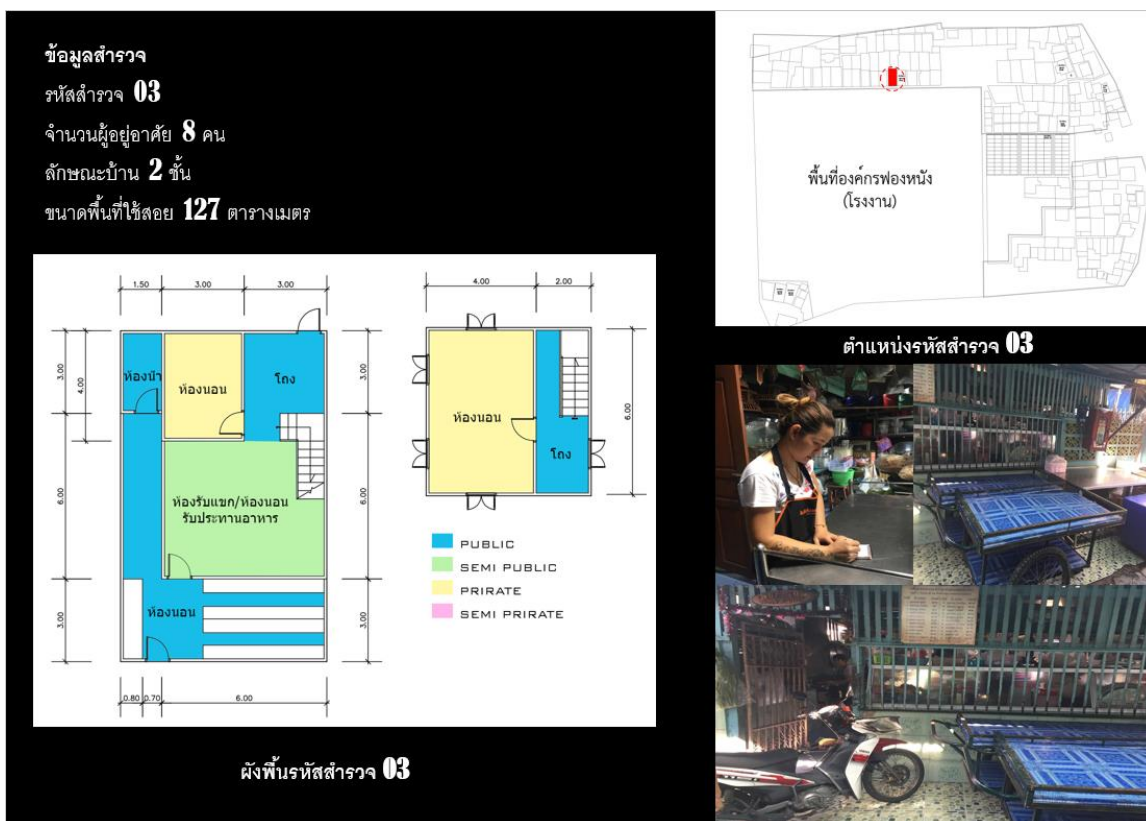

ภาพที่ 34 รหัสสำรวจ 02

7.3 รหัสสำรวจ 03

บ้านปูนผสมไม้ จำนวนผู้อยู่อาศัย 8 คนต่อ 2 ห้องนอน ทำให้ไม่มีพื้นที่ส่วนตัว

พื้นที่ใช้สอยพื้นฐานไม่ครบตามที่ควรจะเป็น ทำให้ต้องมีการใช้พื้นที่ภายนอกในการประกอบอาหาร และจะกลายเป็นการบุกรุกพื้นที่นำมาเป็นของตัวเองในที่สุด

ภาพที่ 35 รหัสสำรวจ 03

7.4 รหัสสำรวจ 04

เป็นบ้านลักษณะเพิงก่อดู ผู้อยู่อาศัยจำนวน 11 คน พื้นที่ภายในบ้านเป็นลักษณะใช้งานร่วมกัน คือ นอน นั่งเล่น กินข้าว ในห้องเดียวกัน แยกเฉพาะห้องน้ำ และมีพื้นที่ประกอบอาชีพด้านบ้านตัวบ้าน โชนการวางห้องเป็นอันตรายต่อผู้ใช้งานเนื่องจาก ประตูสามารถเปิดออกสู่ภายนอกได้เลย และถ้าต้องการเข้าห้องน้ำ ก็จำเป็นต้องออกนอกตัวอาคาร

ภาพที่ 36 รหัสสำรวจ 04

7.5 รหัสสำรวจ 08

ลักษณะตัวบ้านกึ่งปูนกึ่งไม้ 2 ชั้น ผู้อยู่อาศัย 7 คน 3ห้องนอน

การวางห้องซับซ้อนเพราะเป็นการต่อเติมภายหลัง มีพื้นที่ประกอบอาชีพหน้าบ้าน

แต่ด้วยการวางห้องที่ไม่ถูกหลัก ทำให้เสียพื้นที่การใช้งานไปเป็นจำนวนมาก

ภาพที่ 37 รหัสสำรวจ 08

7.6 สรุปผลการลงสำรวจพื้นที่ชุมชนคลองเตย

พบปัญหาหลักในชุมชนดังนี้

1. ปัญหาการจัดการฟังก์ชันภายในบ้าน

เมื่อได้ศึกษาตัวอย่างสำรวจแล้ว ทำให้รู้ว่าปัญหาการจัดการฟังก์ชันที่ไม่ดี ทำให้มีผลเสียบ้านแต่ละหลังที่ลงสำรวจมีขนาดใหญ่ แต่พื้นที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ เพราะการจัดการพื้นที่ที่ไม่ดี ทำให้เหลือพื้นที่ที่ไม่สามารถทำประโยชน์เกิดขึ้น

2. ปัญหาการรุกรานพื้นที่เนื่องจากการต่อเติมที่พักอาศัย

จากการลงสำรวจการต่อเติมที่พักอาศัย เพราะไม่มีใครคุมพฤติกรรมการใช้ชีวิต ถ้ามีที่พอให้ต่อเติมก็จะต่อเติมเพิ่มไปเรื่อยๆ และเกิดฟังก์ชันที่แปลกๆไม่สามารถใช้งานได้จริงและขยายตัวบ้านรุกรานพื้นที่สาธารณะ

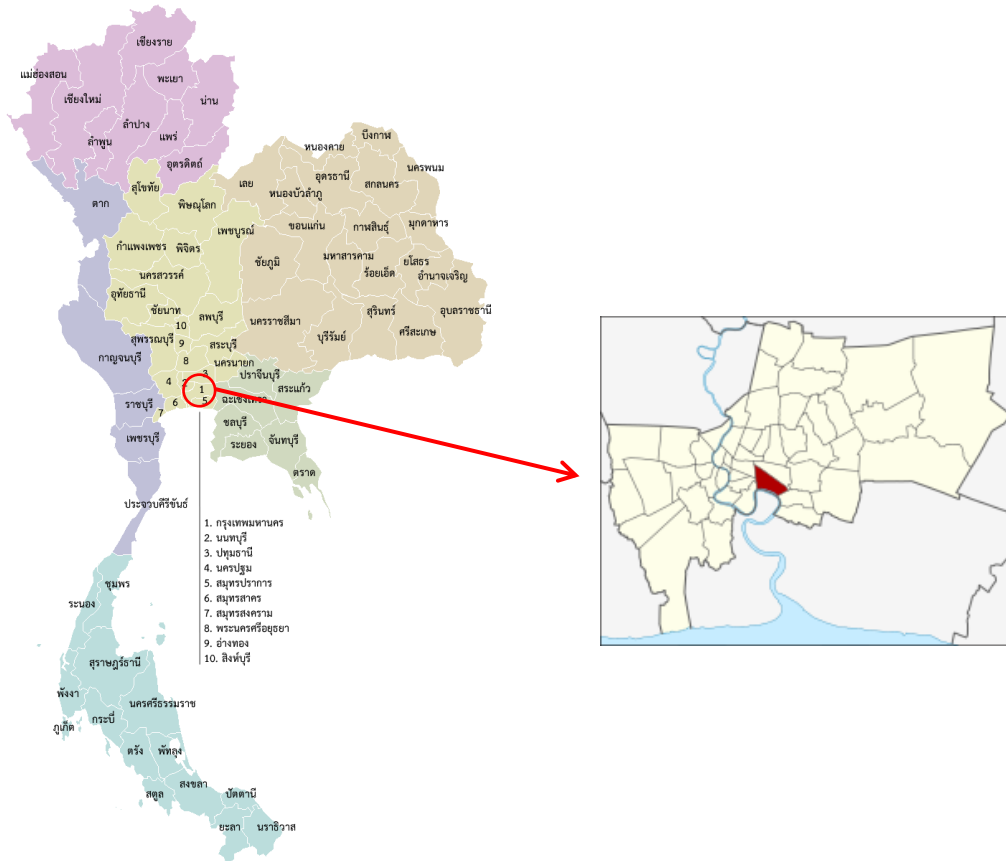
3. ปัญหาการต่อเติมที่ไม่ได้มาตรฐาน

การต่อเติมพื้นที่พักอาศัยไม่ถูกหลักการออกแบบ ทำให้บางฟังก์ชันไม่เชื่อมต่อกันเกิดอันตรายต่อผู้ใช้งานและไม่สามารถใช้ได้จริง บางส่วนที่ต่อเติมก็ไม่ได้มาตรฐานการก่อสร้างมีความเสี่ยงต่อการพังทลายสูง

บทที่ 4

การประยุกต์ในงานออกแบบสถาปัตยกรรม

1. วิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ (Site Analysis)

ภาพที่ 38 แสดงแผนที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ที่ตั้งและอาณาเขต

เขตคลองเตยตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ทางตอนกลางก่อนไปทางตะวันตกของฝั่งพระนคร มีอาณาเขตติดต่อกับเขตต่าง ๆ เรียงตามเข็มนาฬิกาดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับเขตวัฒนา
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตวัฒนา
- ทิศใต้ ติดต่อกับเขตพระโขนงและอำเภอพระประแดง (จังหวัดสมุทรปราการ)
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตยานนาวา เขตสาทร และเขตปทุมวัน

2. รายละเอียดของที่ตั้งโครงการ

2.1 ที่ตั้งโครงการ

พื้นที่ตั้งโครงการ คลองเตย บริเวณเนื้อที่ประมาณ 40 ไร่ บริเวณนี้ เป็นพื้นที่ที่หมดสัญญาเช่ากับพื้นที่การทำเรือ

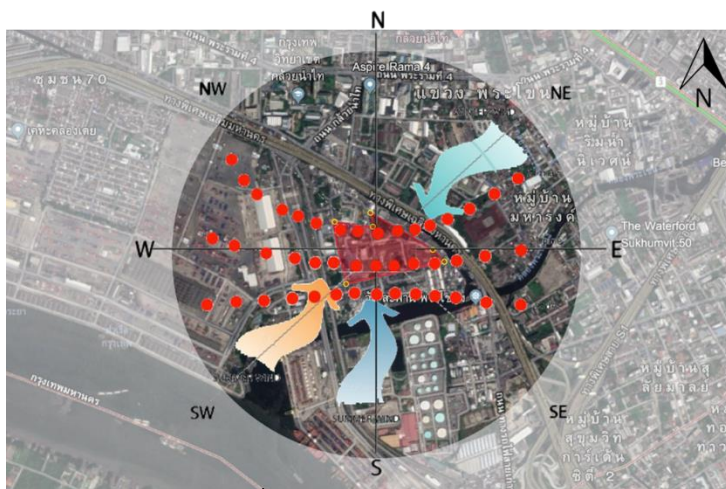

ภาพที่ 39 ที่ตั้งโครงการ

2.2 วิเคราะห์บริบทโดยรอบของพื้นที่ตั้งโครงการ

2.2.1 แสดงทิศทางของ แดด ลม ฝน

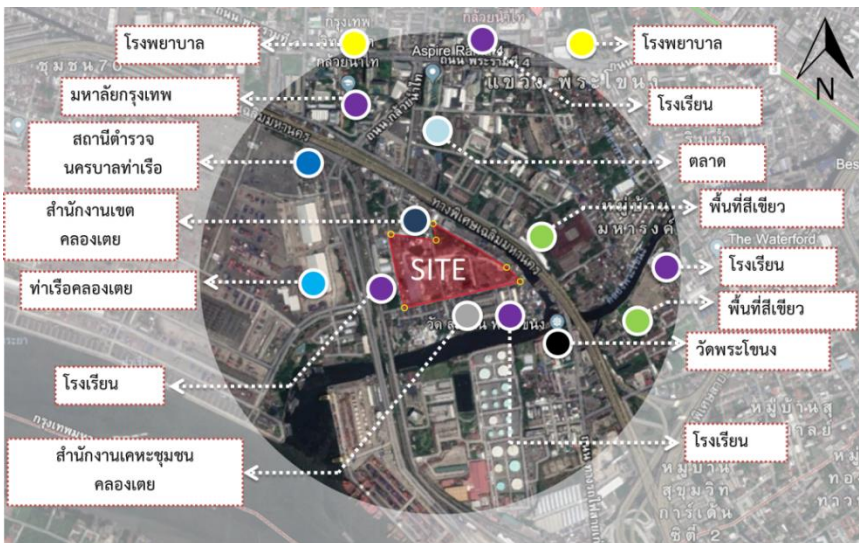
ในทางทิศเหนือ และทางทิศใต้เป็นทิศของลมที่เข้ามาสู่โครงการ แดดขึ้นจากทางทิศตะวันออก แล้วอ้อมไปไปทางทิศตะวันตกของพื้นที่ตั้งโครงการ

ภาพที่ 40 แสดงทิศทางของ แดด ลม ฝน

2.2.2 แสดงสถานที่สำคัญโดยรอบพื้นที่โครงการ

สถานที่สำคัญในรัศมีโดยรอบพื้นที่ตั้งของโครงการ โดยกำหนดเป็นสีมา 7 สี สีเหลือง คือโรงพยาบาล สีม่วง คือโรงเรียน สีน้ำเงิน คือสถานีตำรวจ สีเขียว คือสวนสาธารณะ สีฟ้า คือตลาด สีเทา คือสำนักงานเคหะคลองเตย สีดำ คือวัดพระโขนง

ภาพที่ 41 แสดงสถานที่สำคัญโดยรอบพื้นที่โครงการ

2.2.3 แสดงการเข้าถึงโดยรอบพื้นที่โครงการ

การเข้าถึงโครงการถูกแบ่งด้วยสี ดังนี้ สีเขียวคือถนนที่เข้ามาด้านในโครงการ สีเหลืองคือถนนอาจณรงค์ สีส้มคือถนนพระราม4 สีแดงคือทางพิเศษเฉลิมมหานคร

ภาพที่ 42 แสดงการเข้าถึงโดยรอบพื้นที่โครงการ

2.2.4 แสดงป้ายจอดรถประจำทางรอบพื้นที่โครงการ

การแสดงผลการวิเคราะห์ การเข้าถึงสู่พื้นที่ ด้วยรถโดยสารประจำทาง ทั้งหมดในย่านคลองเตย มีรถโดยสารประจำทางทั้งหมด 8 บ้าย ทางทิศเหนือของโครงการ

ภาพที่ 43 แสดงป้ายจอดรถประจำทางรอบพื้นที่โครงการ

2.2.5 แสดงทางเข้า-ออกโครงการ

ทางเข้าออกของโครงการมีการกำหนดให้ทางเข้าออกมีทั้งหมด 3 เส้นทาง โดยสองเส้นทาง จะเป็นทางเข้าออกของรถยนต์ทางทิศตะวันออกและทางใต้ และอีกหนึ่งเส้นทางเป็นทางเข้าของรถจักรยานยนต์ในทางทิศเหนือ

ภาพที่ 44 แสดงทางเข้า-ออกโครงการ

2.2.6 แสดงชุมชนโดยรอบพื้นที่โครงการ

บริเวณสีเหลืองรอบพื้นที่โครงการ จะเป็นชุมชนแออัดโดยรอบที่กระจายตัวกันอยู่ สีเขียวจะเป็นชุมชนที่แออัดน้อยจะมีอยู่แค่บริเวณทางทิศใต้ของโครงการ สีฟ้าเป็นแพลตฟอร์ม

ภาพที่ 45 แสดงชุมชนโดยรอบพื้นที่โครงการ

2.2.7 แสดงทัศนียภาพโดยรอบโครงการ

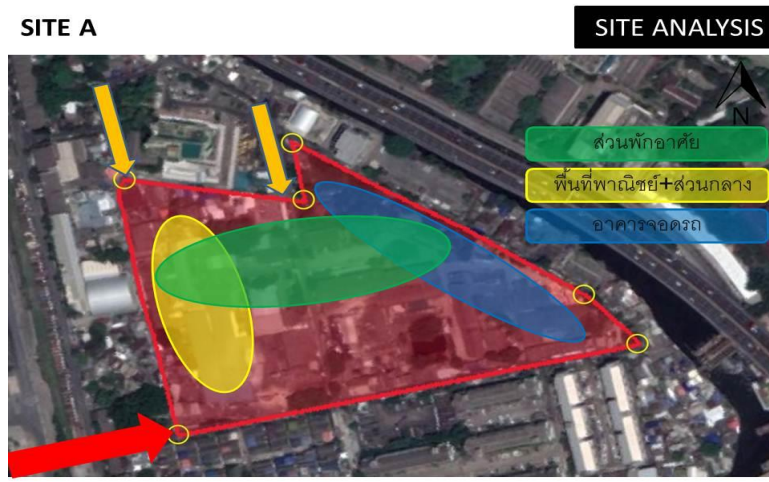
ทัศนียภาพโดยรอบโครงการ จะแสดงจุดหลักของพื้นที่รอบโครงการ รวมถึงการเข้า

ภาพที่ 46 แสดงทัศนียภาพโดยรอบโครงการ

2.2.8 สรุปผลการวิเคราะห์บริบทโดยรอบของพื้นที่ตั้งโครงการ
 จากการวิเคราะห์บริบทโดยรอบทั้งหมด ได้รูปแบบการวางโซนอาคารได้ 3 รูปแบบ
 ดังนี้

2.2.8.1 Zone A

ภาพที่ 47 Zone A

Zoning A	เกณฑ์							รวม
	การเข้าถึง	ผลกระทบฝุ่น ครวีน เสียง	ทิศในการวางแนวอาคาร	ระบบสาธารณูปโภค	ความสัมพันธ์กับบริบทโดยรอบ	ความสัมพันธ์ระหว่างที่ว่างกับอาคาร	ความสัมพันธ์ของฟังก์ชัน	
น้ำหนักคะแนน	4	5	5	3	3	4	5	
สีเขียว	3	4	5	2	1	2	5	
	12	20	25	6	3	8	25	99
สีเหลือง	4	5	5	3	3	4	4	
	16	25	25	9	9	16	20	120
สีน้ำเงิน	2	3	4	2	1	1	4	
	8	15	20	6	3	4	20	76

ภาพที่ 48 เกณฑ์คะแนน

2.2.8.2 Zone B

SITE B

SITE ANALYSIS

ภาพที่ 49 Zone B

SITE B

SITE ANALYSIS

Zoning B	เกณฑ์							รวม
	การเข้าถึง	ผลกระทบฝุ่นควันเสียง	ทิศในการวางแนวอาคาร	ระบบสาธารณูปโภค	ความสัมพันธ์กับพื้นที่โดยรอบ	ความสัมพันธ์ระหว่างที่ว่างกับอาคาร	ความสัมพันธ์ของฟังก์ชัน	
น้ำหนักคะแนน	4	5	5	3	3	4	5	
สีเขียว	4	4	5	2	1	4	4	
	16	20	25	6	3	16	20	106
สีเหลือง	2	4	3	3	2	2	3	
	8	20	15	9	6	8	15	81
สีน้ำเงิน	2	3	4	2	1	1	4	
	8	15	20	6	3	4	20	76

ภาพที่ 50 เกณฑ์คะแนน

2.2.8.3 Zone C

SITE C

SITE ANALYSIS

ภาพที่ 51 Zone C

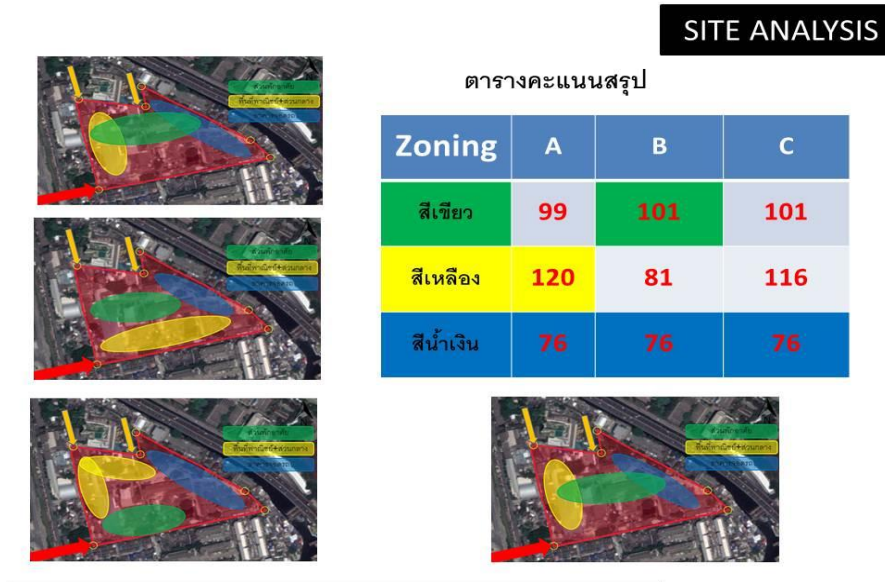
SITE C

SITE ANALYSIS

Zoning C	เกณฑ์							รวม
	การเข้าถึง	ผลกระทบต่อผู้คนเสียง	ทิศทางการวางแนวอาคาร	ระบบสาธารณูปโภค	ความสัมพันธ์กับบริบทโดยรอบ	ความสัมพันธ์ระหว่างที่ว่างกับอาคาร	ความสัมพันธ์ของฟังก์ชัน	
น้ำหนักคะแนน	4	5	5	3	3	4	5	
สีเขียว	3	5	5	3	1	3	3	
	12	25	25	9	3	12	15	101
สีเหลือง	3	5	5	3	3	4	4	
	12	25	25	9	9	16	20	116
สีน้ำเงิน	2	3	4	2	1	1	4	
	8	15	20	6	3	4	20	76

ภาพที่ 52 เกณฑ์คะแนน

2.2.8.4 สรุปผลการวางโซนอาคาร

ภาพที่ 53 สรุปผลการวางโซนอาคาร

จากการวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียการวางโซนอาคารรูปแบบต่าง ๆ

สรุปได้ว่า พื้นที่อยู่อาศัย โซน B มีความเหมาะสมที่สุด

พื้นที่พาณิชย์+ส่วนกลาง โซน A มีความเหมาะสมที่สุด

พื้นที่จอดรถ ทุกโซนใช้รูปแบบการวางเดียวกันเพราะมีความเหมาะสมที่สุด

จึงได้รูปแบบการวางโซนอาคารรูปแบบที่เหมาะสมที่สุดโดย นำข้อดีข้อของแต่ละโซนมารวมกันได้
ดังนี้

ภาพที่ 54 สรุปผลการวางโซนอาคาร

3. วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ

ภายในพื้นที่ของโครงการของพื้นที่ส่วนกลางจะแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

- พื้นที่พักอาศัย
- พื้นที่ Service Zone
- สำนักงานนิติชุมชน
- อาคารจอดรถชุมชน

3.1 พื้นที่พักอาศัยจะแบ่งเป็น 5 รูปแบบห้องดังนี้

- A1 ครอบครัวขยาย ขนาด 1-3 คน ขึ้นไป
- A2 ครอบครัวขยาย ขนาด 4-6 คน ขึ้นไป
- A3 ครอบครัวขยาย ขนาด 4-6 คน ขึ้นไป
- A4 ครอบครัวขยาย ขนาด 7-9 คน ขึ้นไป
- A5 ครอบครัวขยาย ขนาด 10-12 คน ขึ้นไป

TYPE	ตร.ม. / ห้อง	จำนวนห้อง	รองรับคน	พื้นที่รวม
A1	38.4 ตร.ม	1,592	4,776	61,132.8 ตร.ม
A2	76.8 ตร.ม	380	2,280	29,184 ตร.ม
A3	96 ตร.ม	62	372	5,952 ตร.ม
A4	96 ตร.ม	62	558	5,952 ตร.ม
A5	115.2 ตร.ม	62	774	7,142.4 ตร.ม
รวม		2,158	8,760	109,363.2 ตร.ม

ตารางที่ 11 วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ

3.2 พื้นที่ Service Zone พักอาศัย

ประเภท	พื้นที่	ตร.ม	จำนวน	รวม
พื้นที่ Service Zone พักอาศัย	ลิฟท์โดยสาร	5.25	12	63 ตร.ม
	บันไดหนีไฟ	15.5	12	186 ตร.ม
	ห้องแม่บ้าน	5	12	60 ตร.ม
	พื้นที่ทิ้งขยะ	1.52	12	18.24 ตร.ม
	งานระบบไฟฟ้า	2.55	12	30.6 ตร.ม
	งานระบบประปา	2.55	12	30.6 ตร.ม
	ลิฟท์ดับเพลิง	5.25	12	63 ตร.ม
	ห้องระบบอัดอากาศ	4	12	48 ตร.ม
พื้นที่รวม / ต่อ 1 ชั้น				498.24 ตร.ม

ตารางที่ 12 วิเคราะห์พื้นที่ Service Zone พื้นที่ส่วนพักอาศัย

3.3 สำนักงานบริการนิติชุมชน

ประเภท	พื้นที่	ขนาด ตร.ม.	รวม
สำนักงานบริการ นิติชุมชน	1. ห้องสทกรณ	35	896 ตร.ม.
	2. ออฟฟิศ	30	
	3. ห้องเจ้าหน้าที่ อปพร.	30	
	4. ห้องเจ้าหน้าที่ อสม.	25	
	5. ห้องเจ้าหน้าที่ รปภ.	40	
	6. ห้องประชุมเจ้าหน้าที่	40	
	7. ห้องเครื่องไฟฟ้า	280	
	8. ห้องไฟฟ้าสำรอง	80	
	9. ห้องเครื่องปั๊มน้ำ	120	
	10. ห้องพักขยะ	9	
	11. ส่วนบริการสัญญา 30%	269	
	รวม	896	

ตารางที่ 13 วิเคราะห์พื้นที่ สำนักงานบริการนิติชุมชน

3.4 อาคารจอดรถชุมชน

ประเภท	พื้นที่	จำนวน	รวม
อาคารจอดรถชุมชน	พื้นที่ส่วนกลาง	271 คัน	2,651 คัน
	พื้นที่พาณิชย์	80 คัน	
	ที่อยู่อาศัย	2,300 คัน	

ตารางที่ 14 ข้อมูลพื้นที่ใช้สอยอาคารจอดรถชุมชน

3.5 สรุปพื้นที่ใช้สอยโครงการทั้งหมด

พื้นที่	ขนาด ตารางเมตร
พื้นที่พักอาศัย	109,363.2 ตร.ม
Service Zone	28,399.68 ตร.ม
สำนักงานบริการนิติชุมชน	896 ตร.ม
ที่จอดรถ	50,899 ตร.ม.
รวมพื้นที่ทั้งหมด	189,557.88 ตร.ม.

ตารางที่ 15 สรุปพื้นที่ข้อมูลพื้นที่ใช้สอยของโครงการทั้งหมด

4. การออกแบบร่างขั้นต้น (Preliminary Design)

4.1 แบบร่าง

4.1.1 การพัฒนาออกแบบร่างครั้งที่ 1

การนำเสนอในครั้งที่ 1 นำบทสรุปการวางโซนมาพัฒนาต่อ ได้รูปแบบการวางโซนอาคารที่อิงจากการวิเคราะห์โซน มีการปรับเปลี่ยนพื้นที่บางส่วนเพื่อให้ง่ายต่อการจัดการและการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่าง พื้นที่ทั้ง3กลุ่ม

ภาพที่ 55 รูปแบบร่างครั้งที่ 1

จากข้อมูลที่ได้นำเสนอไปได้บทสรุปรูปแบบการวางแนวอาคารที่เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ว่าจะทิศทางลมแดดและฝน หรือ จะเป็นการจำกัดทางเข้าออกโครงการเพื่อให้มีความปลอดภัยจากบุคคลภายนอก การป้องกันฝุ่นควันที่มาจากทางด่วนบริเวณใกล้เคียง และจัดสรรพื้นที่ส่วนกลางให้คนในชุมชนและรอบข้างใช้งานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ แนวอาคารวางตัวให้กันแดดช่วงเย็น ที่มีกิจกรรมการใช้งานพื้นที่ส่วนกลางมากที่สุด และด้วยพื้นที่ที่จำกัด อาคารจึงต้องมีความสูงที่มากขึ้นเพื่อรองรับจำนวนผู้อยู่อาศัย ในแบบร่างนี้ก็สามารถจัดการกับปัญหาการถ่ายเทอากาศได้ดีเพราะวางตามแนวการรับลม ลดการแออัดจากการอยู่อาศัยในปริมาณมากได้

4.4.2 การพัฒนาทางนอกแบบครั้งที่ 2

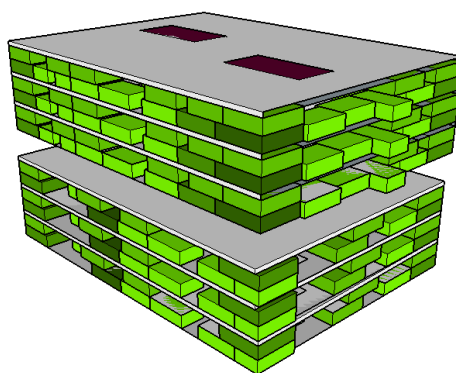
การนำเสนอในครั้งที่ 2 จะเน้นไปทางด้านการจัดวางรูปแบบห้องพักอาศัย ในรูปแบบซ้อนทับสลับพื้นปลา เพื่อให้เกิดช่องว่างระหว่างชั้น เชื่อมความสัมพันธ์รูปแบบการอยู่อาศัย ให้แต่ละชั้นมีปฏิสัมพันธ์ถึงกัน

ภาพที่ 56 รูปแบบร่างครั้งที่ 2

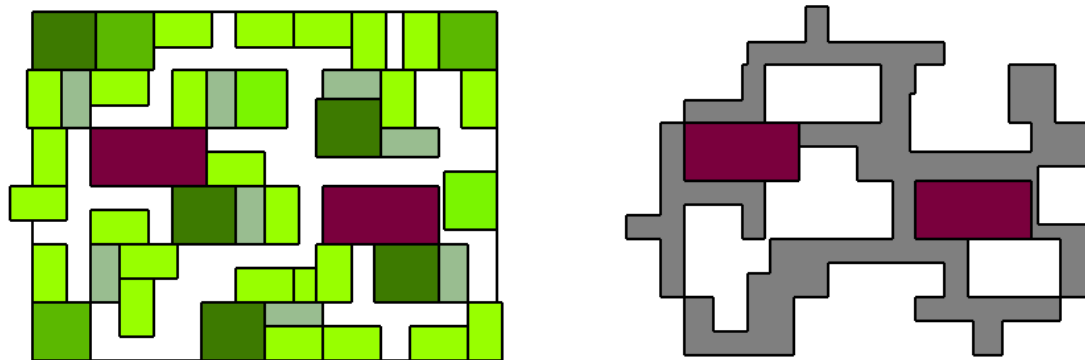
สร้างรูปแบบการอยู่อาศัยเลียนแบบ การอยู่อาศัยเดิมของชุมชน วิถีชีวิตคนในชุมชนคลองเตย เคยชินกับการอยู่อาศัยในแนวราบ การย้ายถิ่นฐานขึ้นสู่อาคารสูงนั้น ทำให้การใช้ชีวิตของผู้เปลี่ยนไป แบบร่างนี้นำเสนอรูปแบบการอยู่อาศัยแนวตั้งและแบ่งช่วงชั้นให้มีการเชื่อมต่อระหว่างชั้นที่มากขึ้น เพื่อลดสภาวะความเป็นอาคารสูงที่อึดอัด เปิดช่องแสง รับลมให้เกิดการทอดเทอากาศที่ดี

เมื่อซ้อนชั้นถึงระดับหนึ่งได้เว้นช่วงพื้นที่อาศัยเพื่อสอดแทรกพื้นที่ส่วนกลาง ทำให้การใช้งานพื้นที่ลูกบ้านไม่จำเป็นต้องลงไปใช้พื้นที่ชั้นล่างสุดเสมอไป ลดการใช้พลังงาน และเพิ่มพื้นที่แสดงความสัมพันธ์ในระดับช่วงชั้น

ภาพที่ 57 รูปแบบร่างครั้งที่ 2

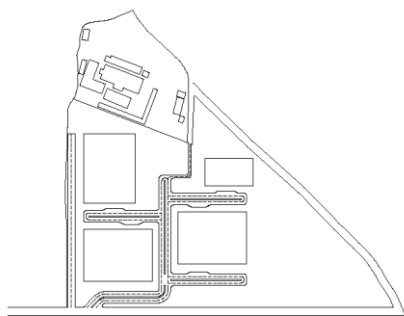
ศึกษารูปแบบทางเดินในชุมชนคลองเคย และสร้างรูปแบบที่เลียนแบบการเดินทาง
 ที่พื้นที่ในชุมชนจะไม่ได้แบ่งต่างกิตลายแต่จะเป็นรูปแบบที่คล้ายเข้่าวงกตมีความซับซ้อน
 และในพื้นที่ที่ซับซ้อนนี้จะเกิดฟังก์ชันการใช้งานของคนเกิดขึ้น เช่น การพบปะพูดคุยกัน
 พื้นที่นั่งเล่นเกมกระดาน กิจกรรมทางด้านอาชีพ

ภาพที่ 58 รูปแบบร่างครั้งที่ 2

4.4.3 การพัฒนางานออกแบบครั้งที่ 3

การนำเสนอในครั้งที่ 3 จะเน้นไปทางการวางระบบถนน ทางสัญจร เพื่อแยกส่วน
 อาคาร เพื่อหาจุดทางเข้าหลักของโครงการ จัดวางให้เป็นระเบียบง่ายต่อการจัดการ

ภาพที่ 59 แบบร่างครั้งที่ 3

ภาพที่ 60 Mass Model แบบร่างครั้งที่ 3

ระบบถนนควรแบ่งแยกอย่างชัดเจน การแยกทางเท้ากับถนน ระบบที่จอดรถรวมจะมีประสิทธิภาพมากกว่า พื้นที่สีเขียวควรมีประติสัมพันธ์กับพื้นที่ภายในโครงการ ระบบลิฟท์ และบันไดควรมีการเข้าถึงได้ง่ายและมีความปลอดภัยของผู้อยู่ในตัวอาคาร

5. ผลงานการออกแบบขั้นสุดท้าย

จากการพัฒนาการออกแบบครั้งที่ 3 ได้ปรับปรุงมุมมองด้านหน้าเข้าสู่ทางเข้าหลักให้เปิดโล่งมากขึ้น ซึ่งมุ่งเน้นการเชื่อมต่อฟังก์ชันการใช้งานที่สัมพันธ์กัน มีการเปิดพื้นที่โล่งให้ชั้นมากขึ้น ร่วมกับการใช้กระเบื้องตามธรรมชาติมาใช้ในการออกแบบ ได้ออกแบบอาคารพักอาศัยแบบ เปิดโล่ง ให้ทางเดินหันไปทางด้านนอกอาคาร เปิดพื้นที่ส่วนกลางให้ลูกบ้านมาใช้ได้ในแต่ละชั้น และมีความต่อเนื่องกันในทุกๆชั้นและลดการใช้ ลิฟต์เมื่อจะขึ้นลงไม่กี่ชั้น ทำให้ภาพรวมอาคารดูสวยงาม ไม่มีการตากผ้าทำให้อาคารดูสกปรกไม่น่ามอง

5.1ผังบริเวณ

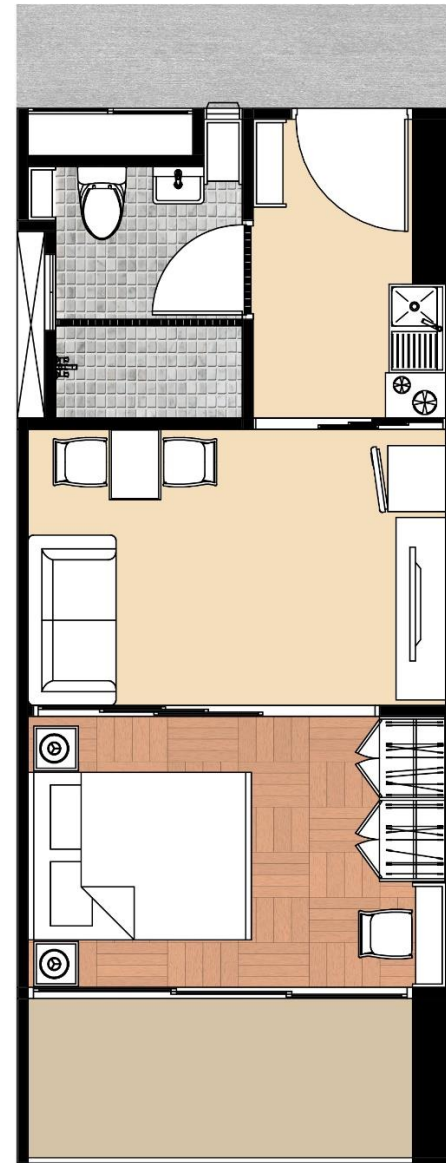
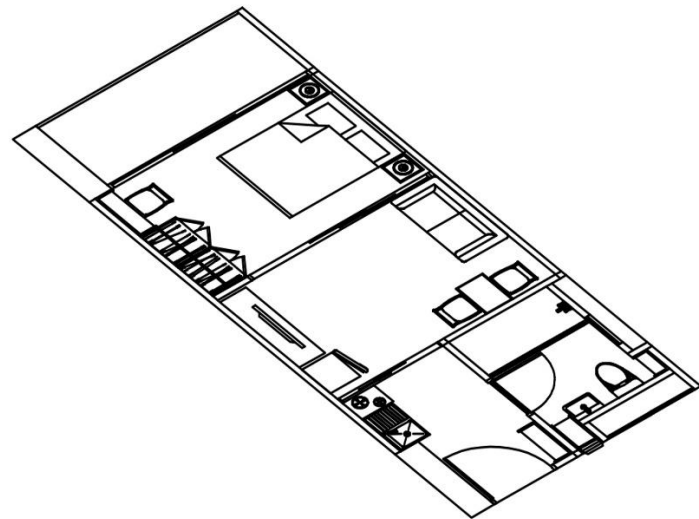

ภาพที่ 61 LAYOUT

5.2 แปลน TYPEROOM

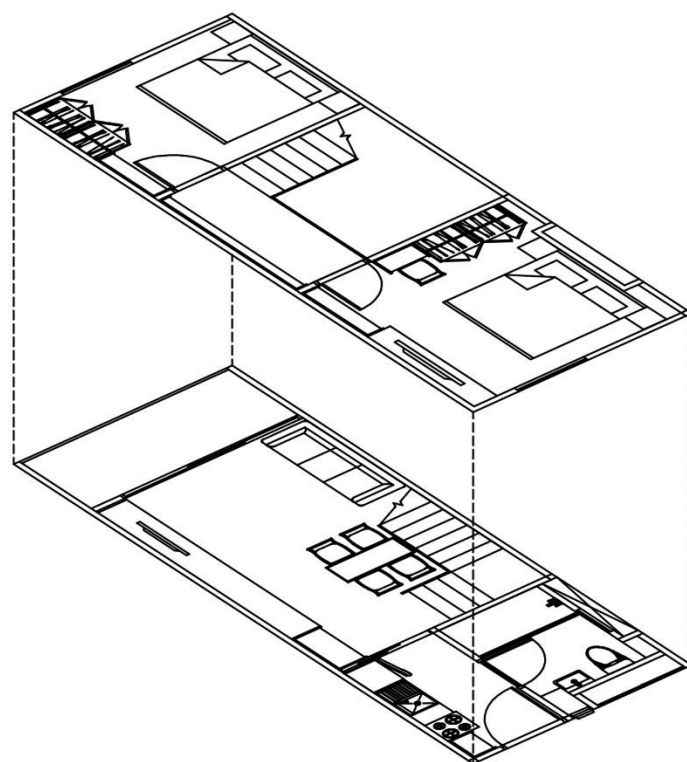
TYPEROOM A1

โค้ดสี

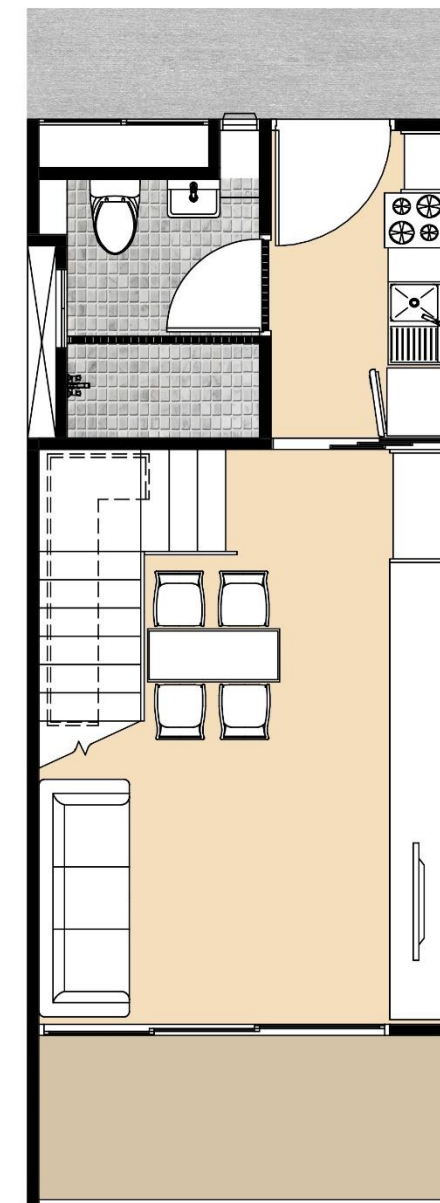

TYPEROOM A2

โค้ดสี :

UPPER

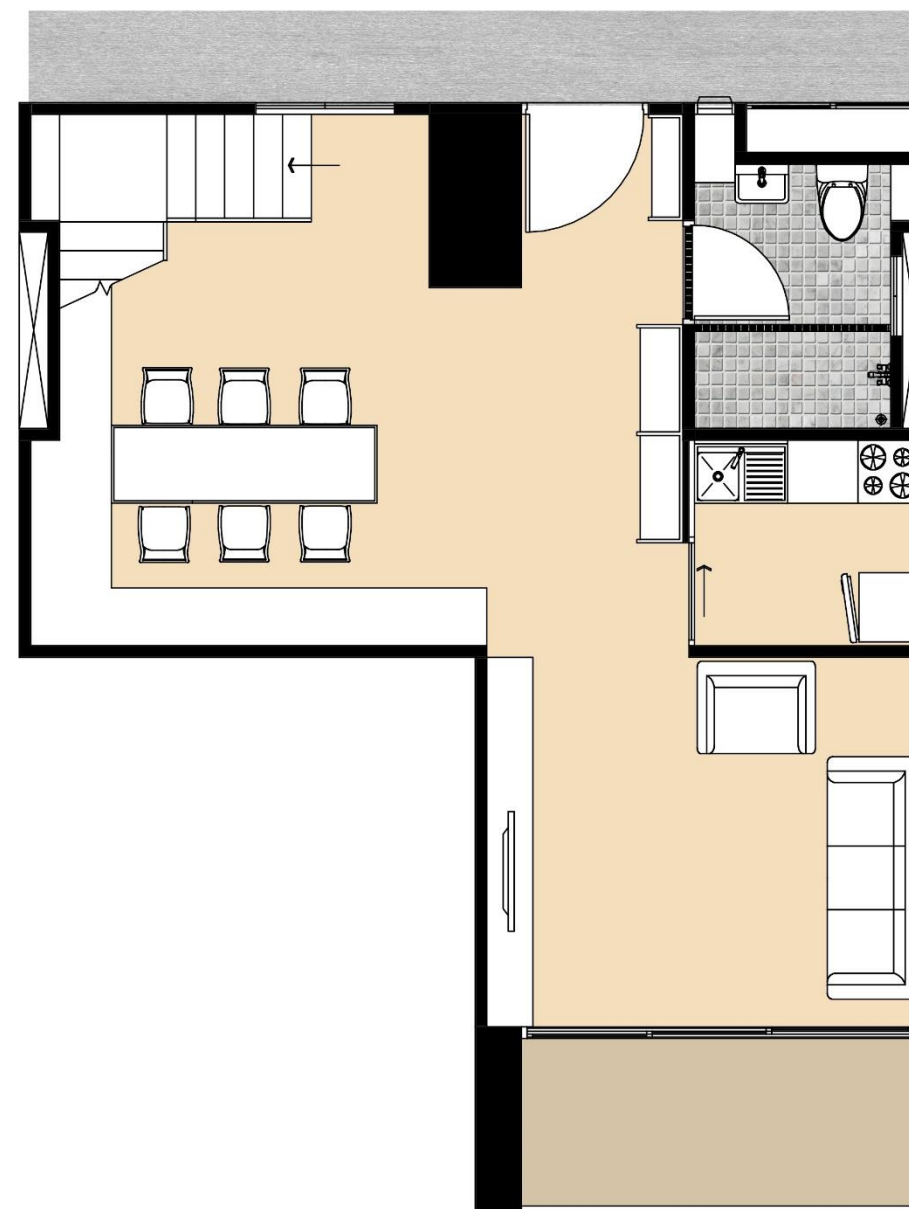
LOWER

TYPEROOM A3

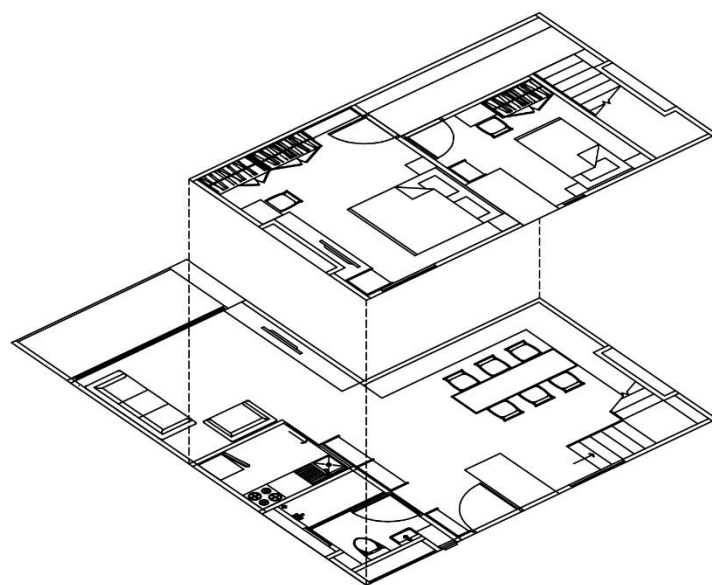
โต๊ะสี่

UPPER

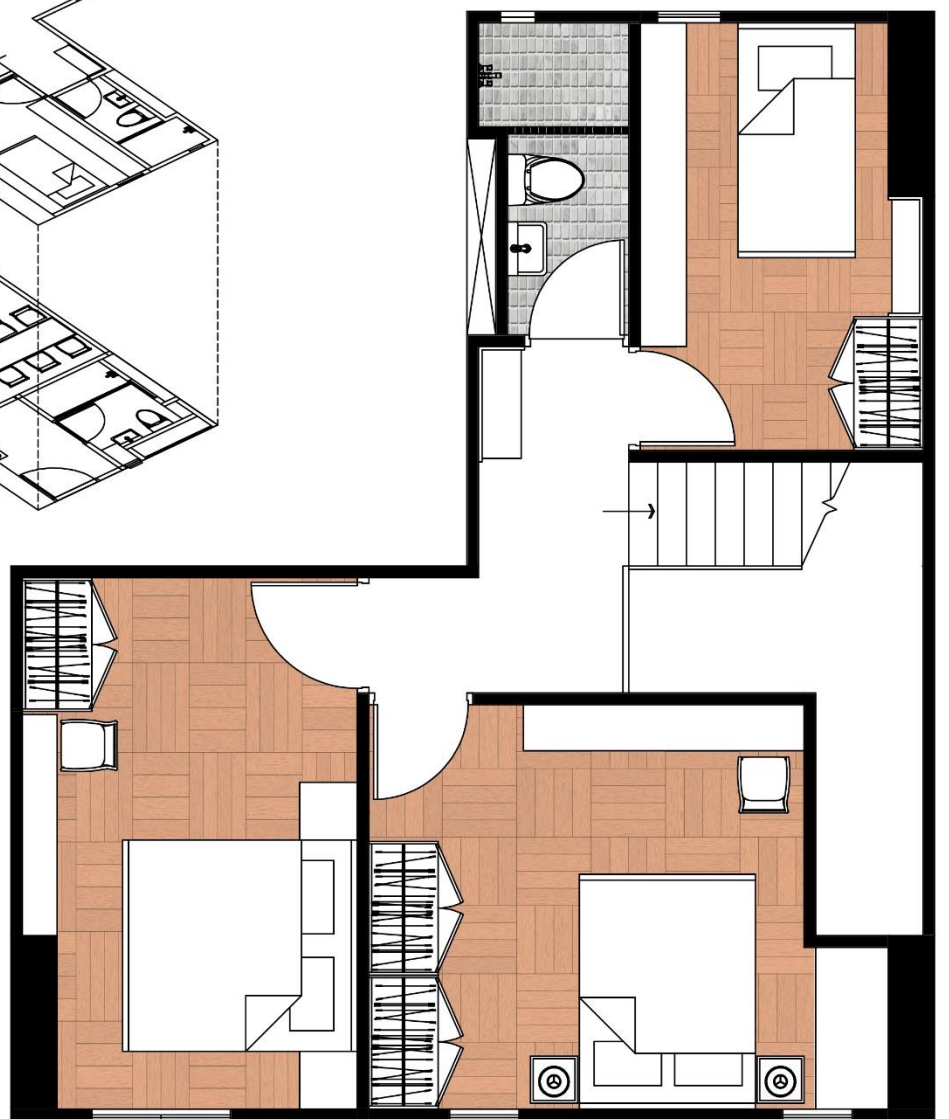
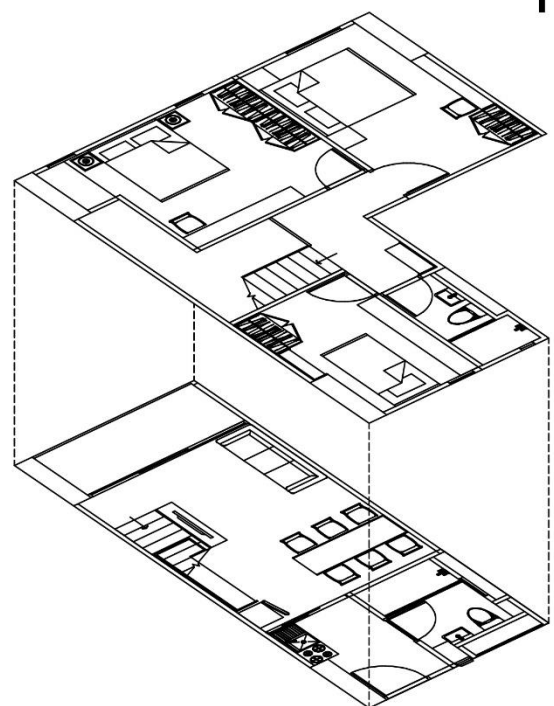

LOWER

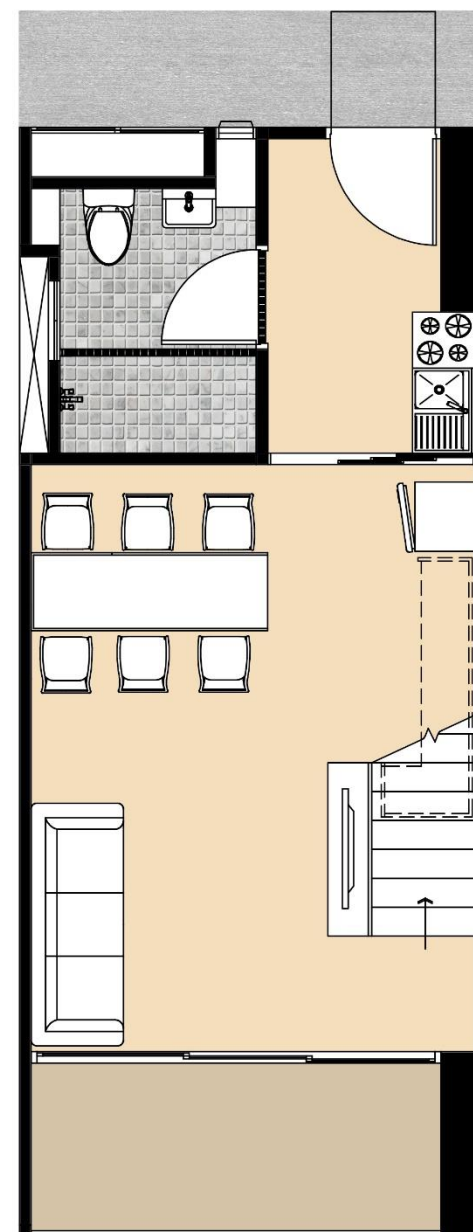

TYPEROOM A4

โค้ดสี

UPPER

LOWER

TYPEROOM A5

โค้ดสี

UPPER

LOWER

5.3 แปลน

5.3.1 แปลน 1A,1B

ภาพที่ 67 แปลน 1A,1B

5.3.2 แปลน 2A,2B

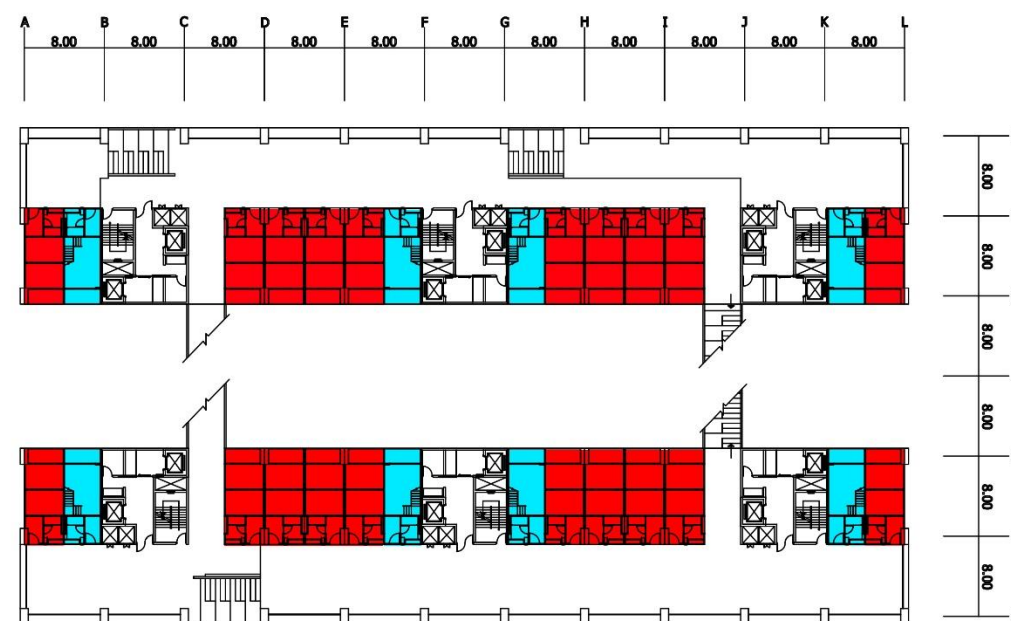

ภาพที่ 68 แปลน 2A,2B

5.3.3 แปลน 3A,3B

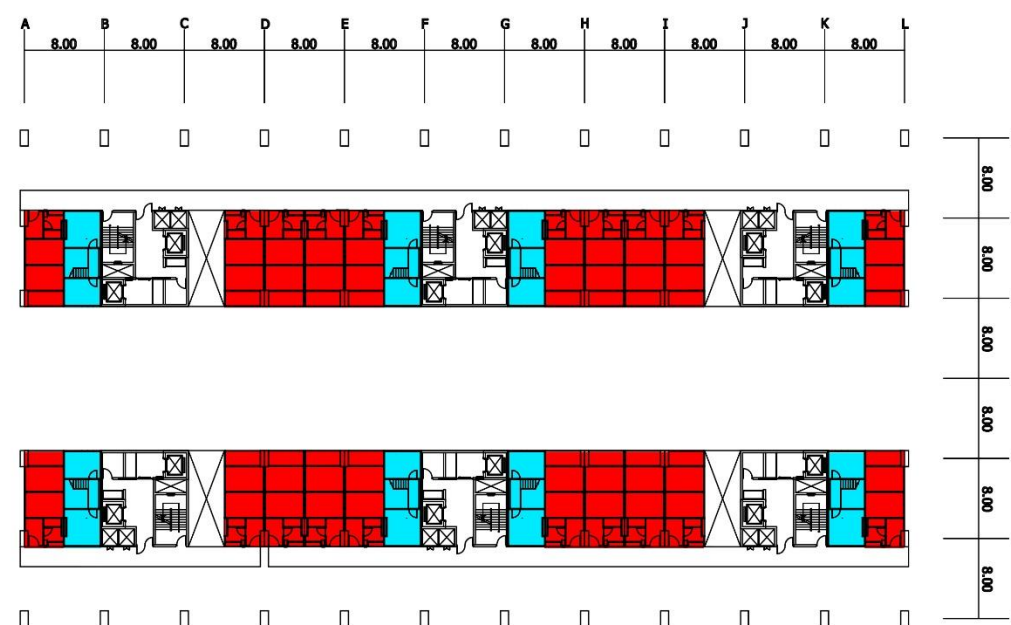
PLAN 3A

ชั้น 13A,15A,17A,19A,21A,23A,25A

PLAN 3B

ชั้น 13B,15B,17B,19B,21B,23B,25B

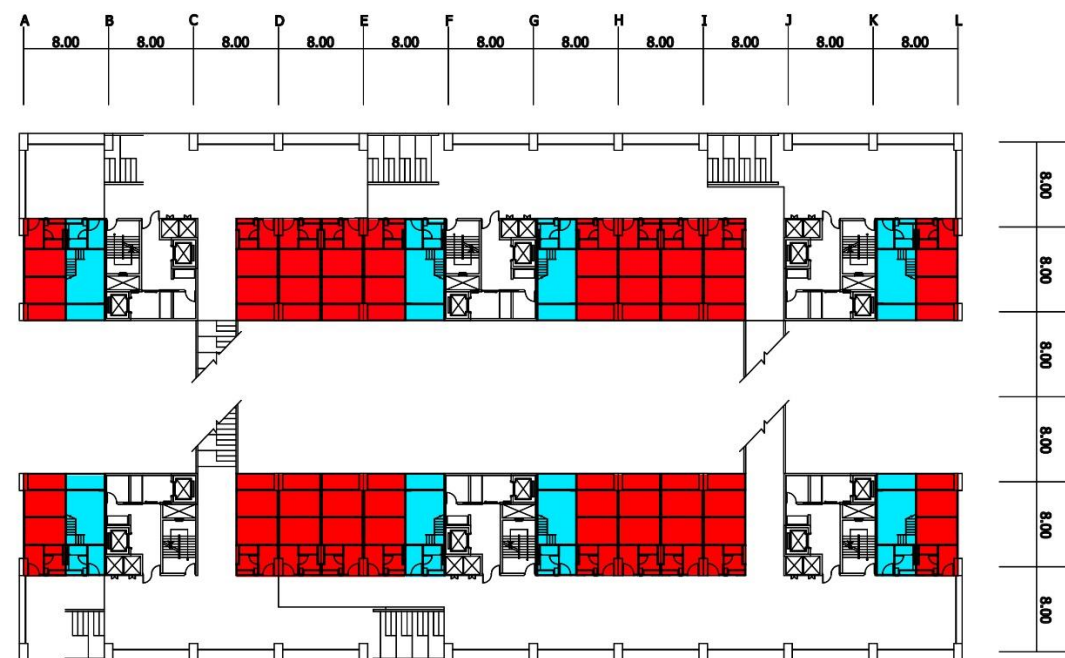

ภาพที่ 69 แปลน 3A,3B

5.3.4 แปลน 4A,4B

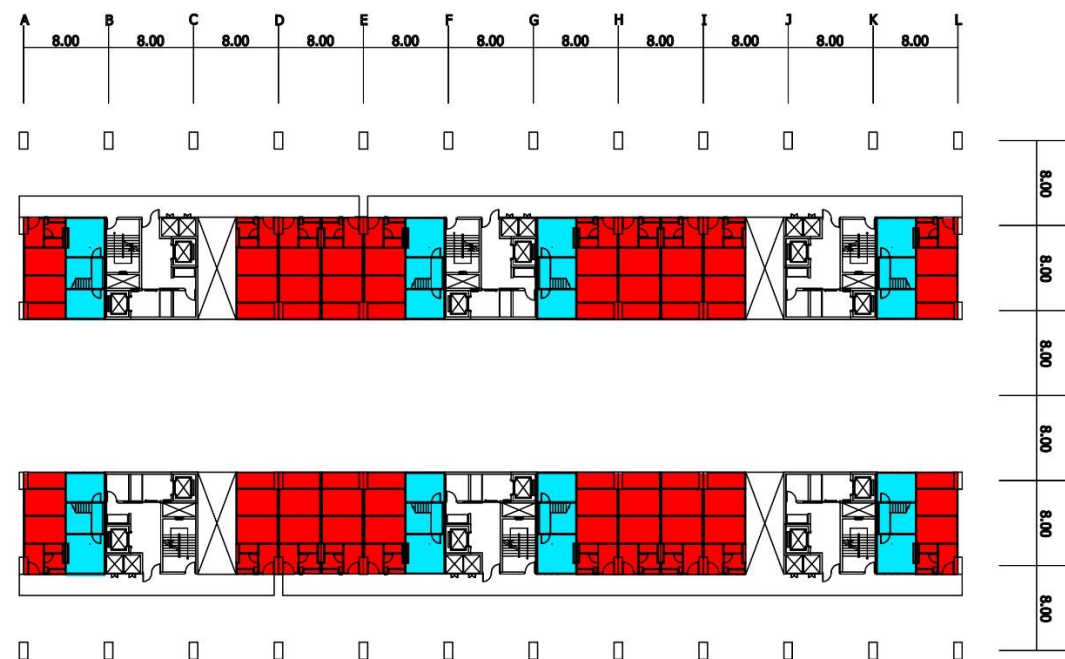
PLAN 4A

ชั้น 14A,16A,1A,20A,22A,24A,26A

PLAN 4B

ชั้น 14B,16B,18B,20B,22B,24B,26B

ภาพที่ 70 แปลน 4A,4B

5.3.5 แปลน 5A,5B

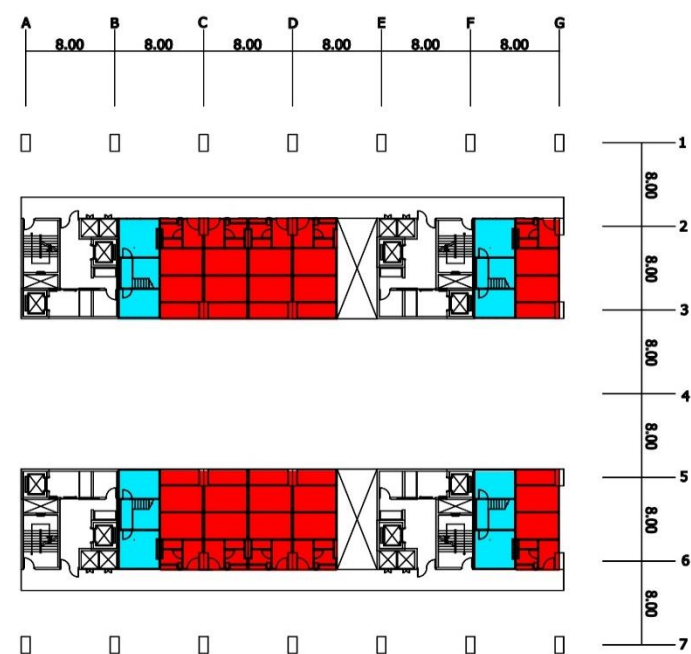
PLAN 5A

ชั้น 27A,29A,31A,33A,35A,37A

PLAN 5B

ชั้น 27B,29B,31B,33B,35B,37B

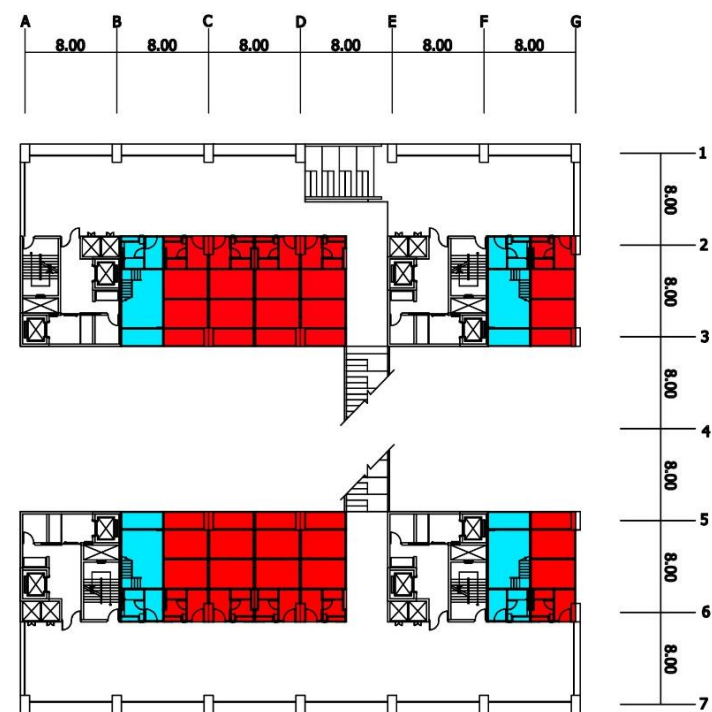

ภาพที่ 71 แปลน 5A,5B

5.3.6 แปลน 6A,6B

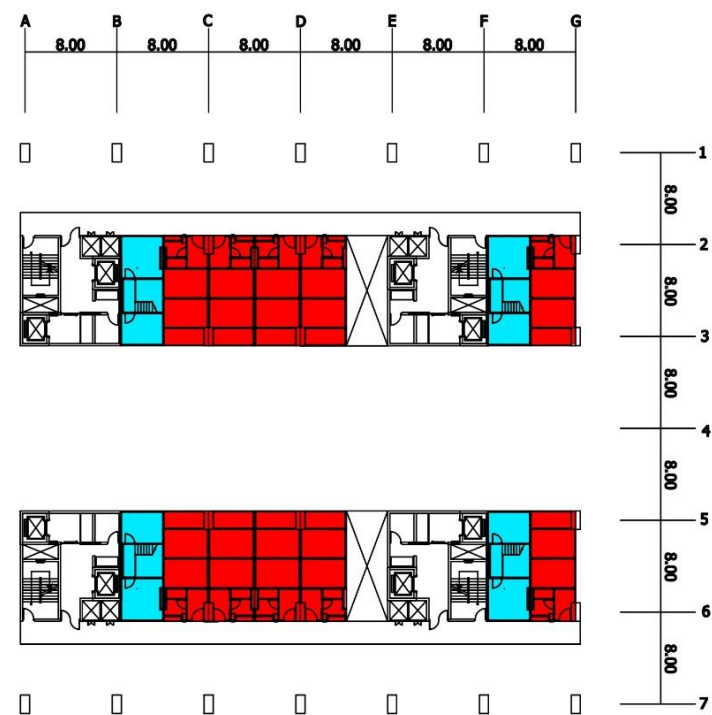
PLAN 6A

ชั้น 28A,30A,32A,34A,36A

PLAN 6B

ชั้น 28B,30B,32B,34B,36B

ภาพที่ 72 แปลน 6A,6B

5.3.6 แปลน 7A,7B

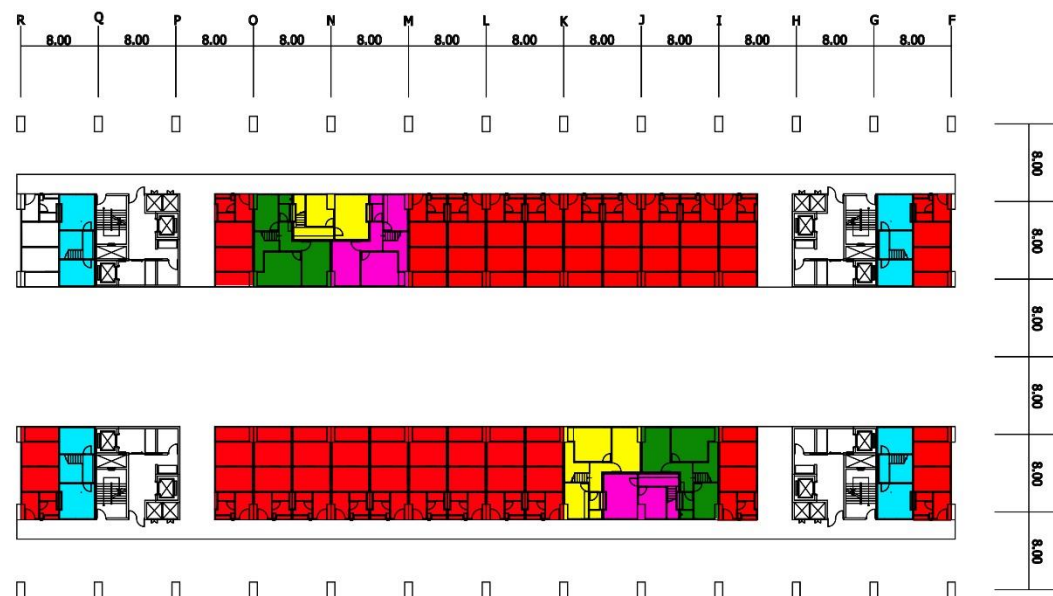
PLAN 7A

ชั้น 1A,3A,5A,7A,9A,11A,13A,15A,17A,19A

PLAN 7B

ชั้น 1B,3B,5B,7B,9B,11B,13B,15B,17B,19B

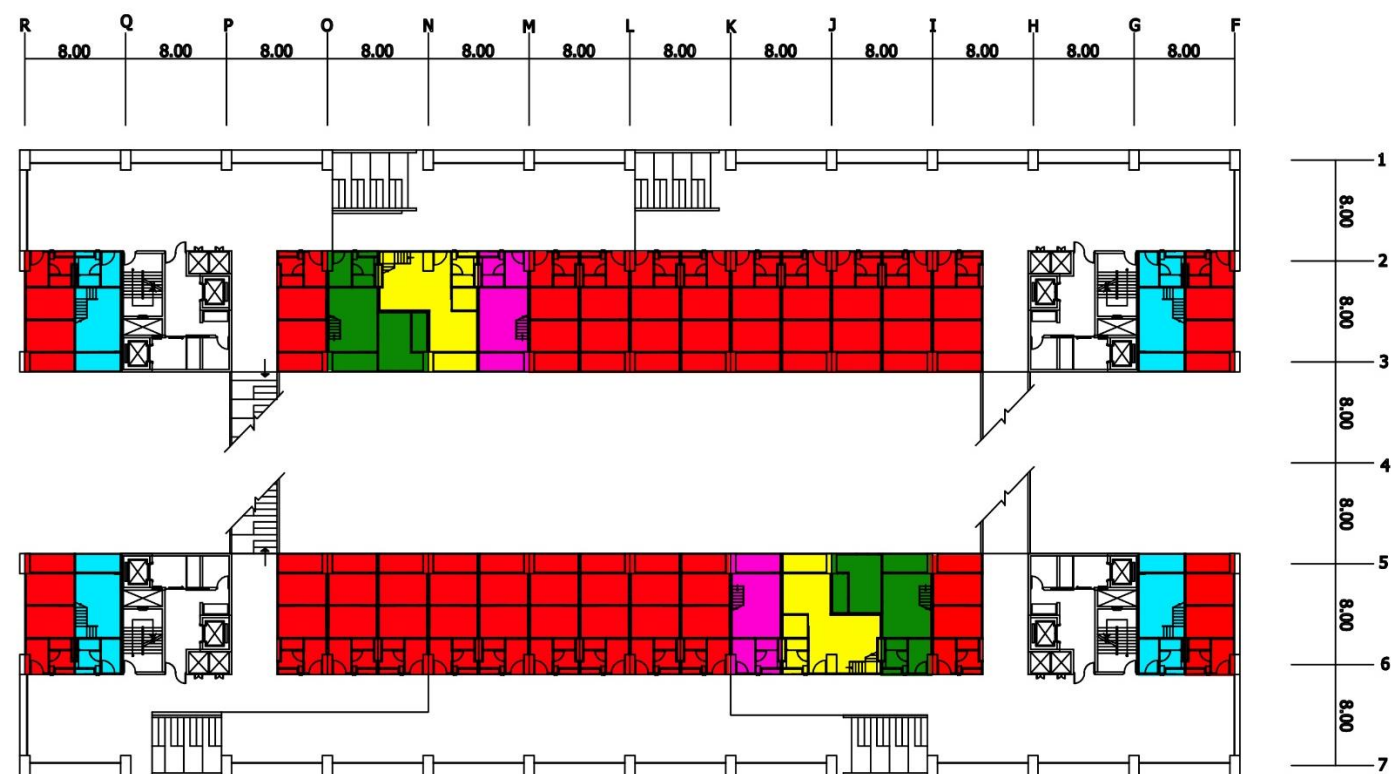

ภาพที่ 73 แปลน 7A,7B

5.3.7 แปลน 8A,8B

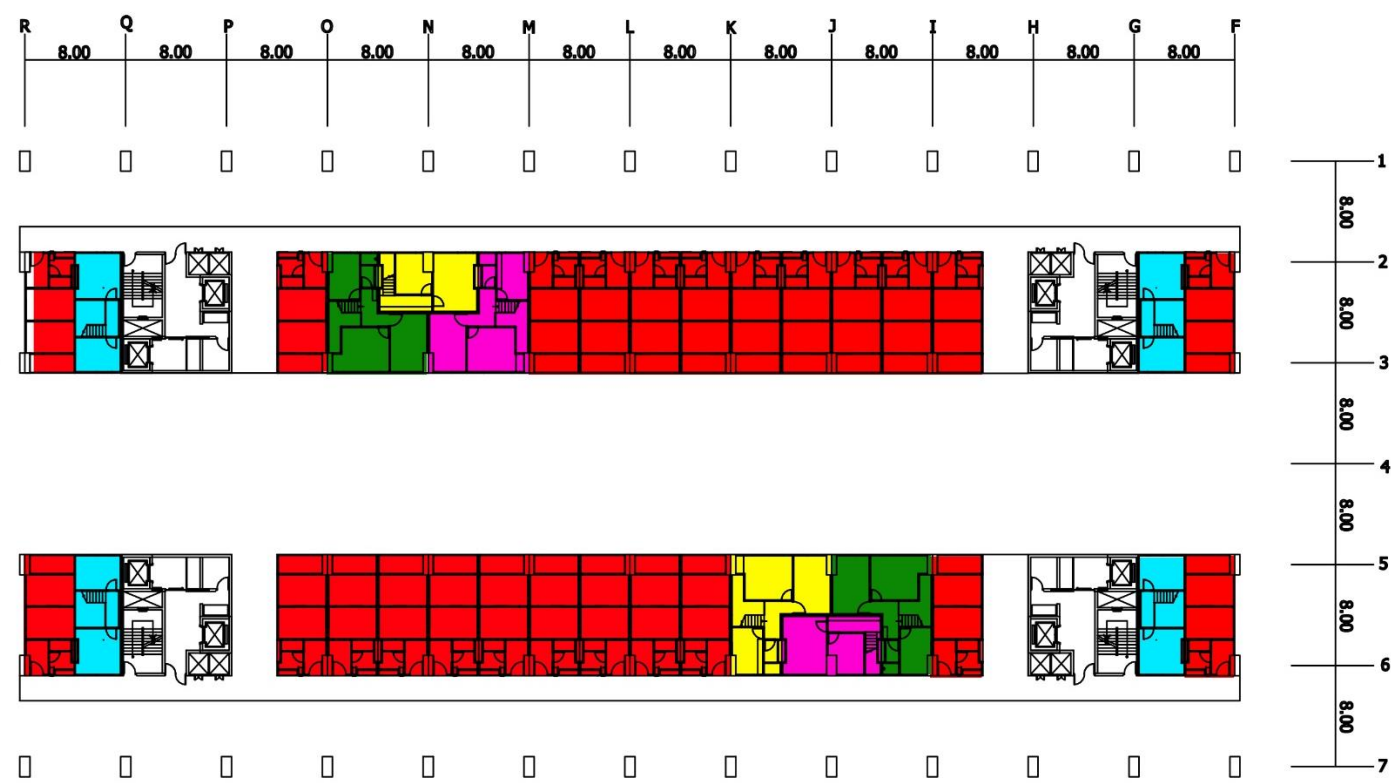
PLAN 8A

ชั้น 2A,4A,6A,8A,10A,12A,14A,16A,18A,20A

PLAN 8B

ชั้น 2B,4B,6B,8B,10B,12B,14B,16B,18B,20B

ภาพที่ 74 แปลน 8A,8B

5.3 ELEVATION

ภาพที่ 75 ELEVATION

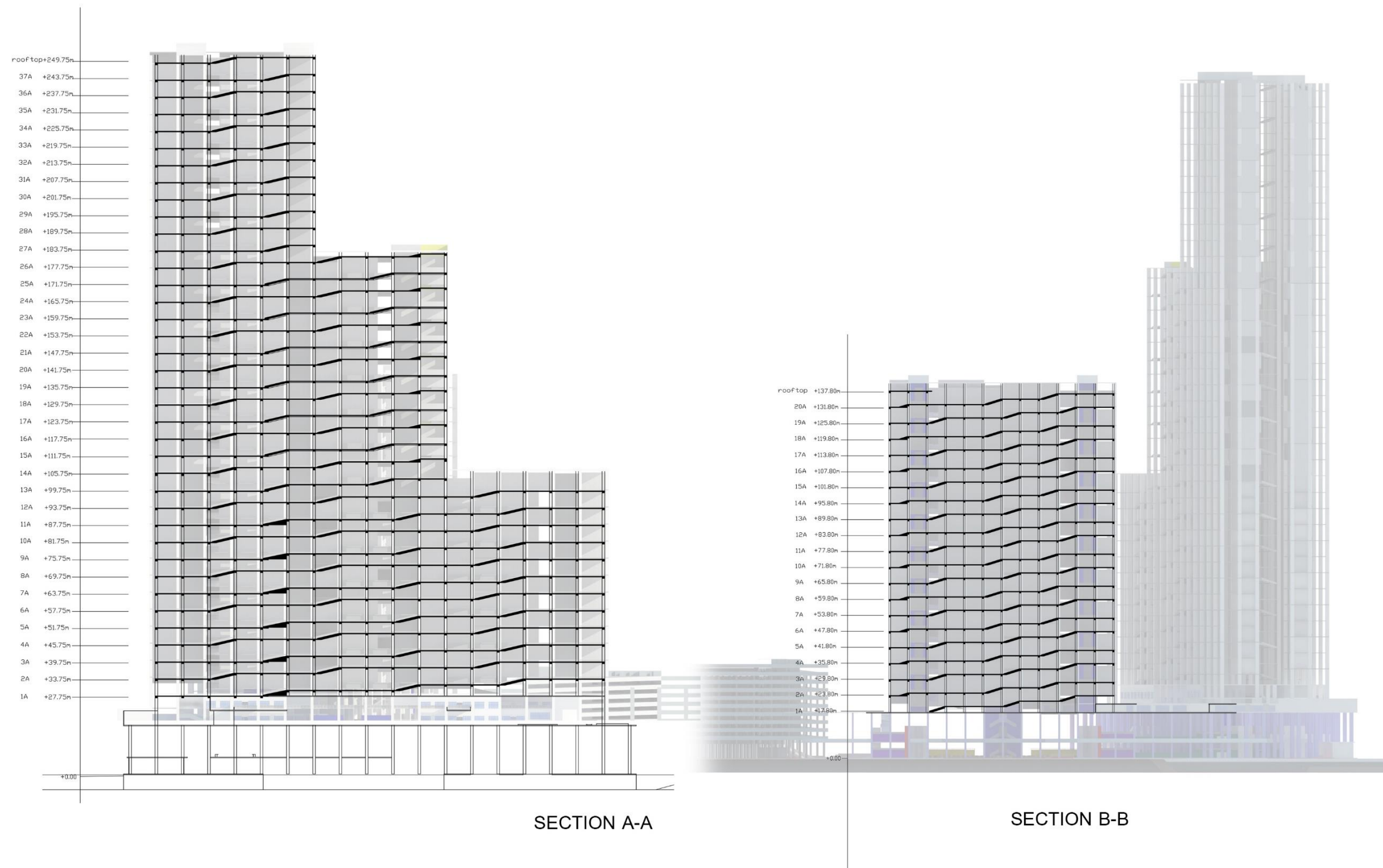

ELEVATION C

ELEVATION D

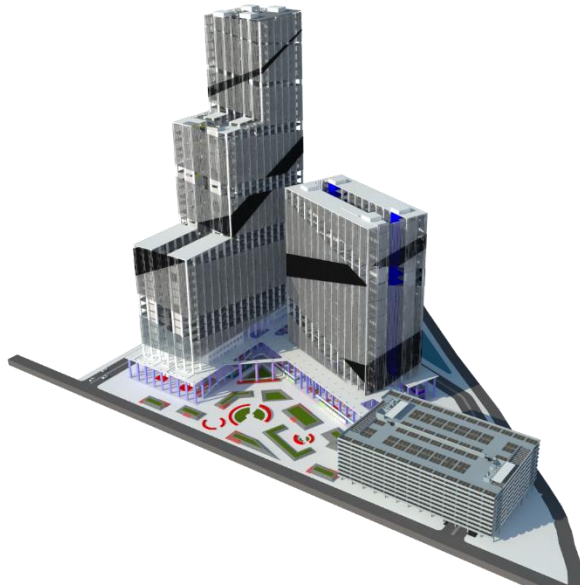
ภาพที่ 76 ELEVATION

5.4 SECTION

ภาพที่ 77 SECTION

5.5 PERSPECTION

ภาพที่ 78 PERSPECTION

5.6 INTERIOR PERSPECTION

ภาพที่ 79 INTERIOR PERSPECTION

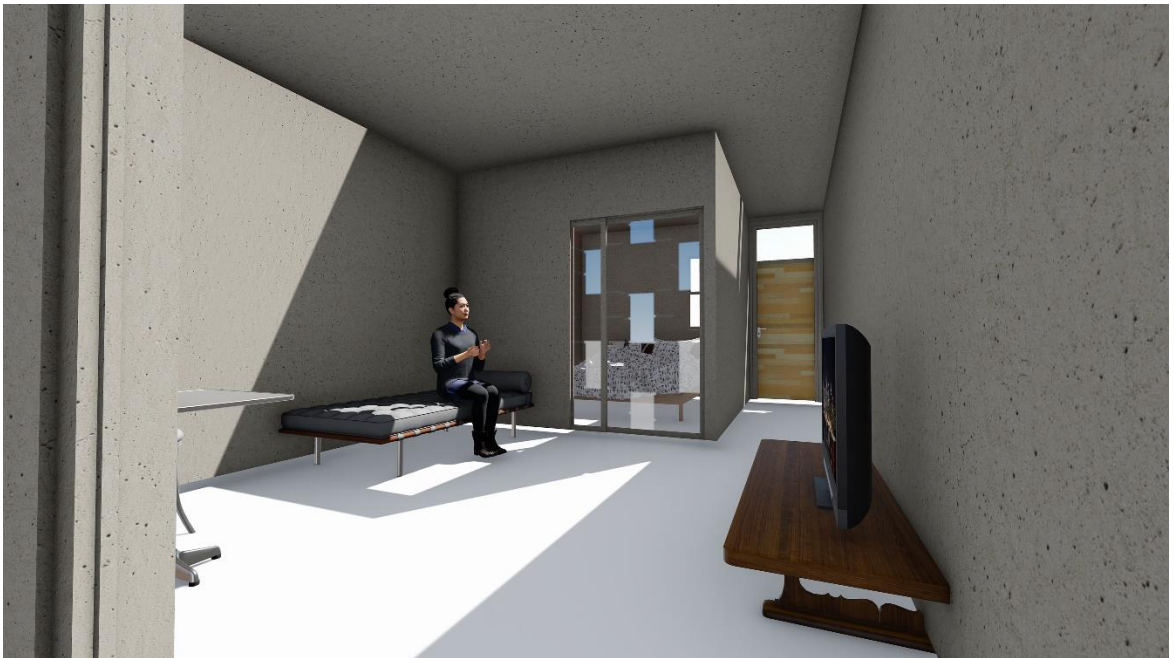
ภาพที่ 80 INTERIOR PERSPECTION

ภาพที่ 81 INTERIOR PERSPECTION

ภาพที่ 82 INTERIOR PERSPECTION

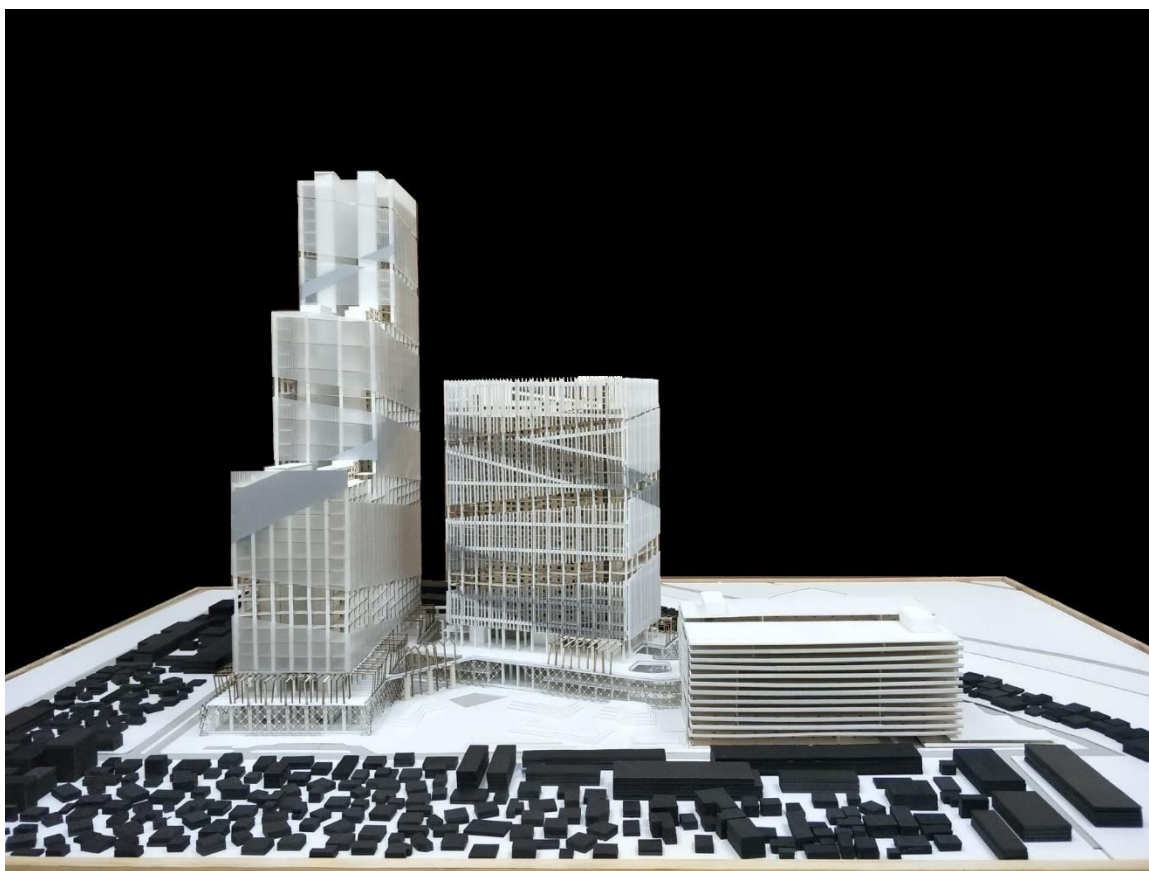

ภาพที่ 83 INTERIOR PERSPECTION

ภาพที่ 84 INTERIOR PERSPECTION

5.7 Model Final

ภาพที่ 85 Model Final

ภาพที่ 86 Model Final

บทที่ 5

สรุปผลการประยุกต์ใช้ในการออกแบบ (Conclusions)

1. สรุปผลการศึกษา

ชุมชนคลองเตยเป็นชุมชนสลัมขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย จากคำกล่าวของบุคคลหลายคนที่เคยได้ยินมา เป็นพื้นที่อันตราย ยาเสพติดของผิดกฎหมาย แต่จากการได้ลงไปสัมผัสกับผู้คนที่ใช้ชีวิตความเป็นอยู่ การต่อสู้เพื่อที่จะได้มาซึ่งสิทธิการอยู่อาศัยอย่างถูกต้อง การที่ได้ลงไปตรงนั้น นับว่าเป็นประสบการณ์ชีวิตที่ดีมาก แปลกใหม่ ได้รู้สึกถึงการได้ช่วยเหลือ ได้รับฟังปัญหาจริงๆว่าเกิดจากอะไร เป็นมาอย่างไร และสามารถช่วยอะไรผู้คนได้บ้าง

โครงการนี้จึงยึดหลักว่า ทำแล้วต้องดีกว่าเดิม ทำแล้วต้องสามารถพัฒนาได้

ในการออกแบบที่ต้องทำให้วิถีชีวิตของผู้ใช้งานต้องเปลี่ยนไปเป็นเรื่องที่ยาก เพราะหากว่าผู้อยู่อาศัยยอมจำนนต่อวิถีชีวิตและไม่เปลี่ยนหรือบริบทไม่ช่วยให้สามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตให้ดีขึ้นได้

โครงการนี้ก็จะกลายเป็นสลัมแนวตั้ง จึงได้พยายามที่จะสร้างสภาพแวดล้อมให้ผู้ใช้งานได้รู้สึกว่าไม่อึดอัดจากการอยู่ในพื้นที่อาคารสูงมากเกินไป และสามารถมีพื้นที่ใช้งานในรูปแบบวิถีชีวิตแบบเดิมๆได้อยู่

2. การนำไปประยุกต์สำหรับภาคออกแบบ

การได้รับข้อมูลจากการอยู่อาศัยจริง มีส่วนช่วยในการทำงานที่ง่ายขึ้น การลงพื้นที่เพื่อศึกษาพฤติกรรมความต้องการพื้นฐานของคนในชุมชน และสามารถพัฒนางานไปในทางที่เหมาะสมกับการใช้งานของคนในชุมชน

3..ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการ

3.1 ครั้งที่ 1

35

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

7/ท-01 ๐๑

ครั้งที่ _____ กลุ่มที่ _____ ลำดับที่ _____ ช่วงเวลาตรวจ _____ วันที่ตรวจ 18/7/61
 ชื่อนักศึกษา นาย (นาย) วิชา รหัส 53012590 ภาคการศึกษา ปีการศึกษา
 ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ _____
 ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ _____

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
	<ul style="list-style-type: none"> - มคอ ๓ มคอ ๕ มคอ ๖ composition - เครื่องมือที่ใช้ ใน มคอ ๓ มคอ ๕ มคอ ๖ วิธีใช้ เครื่องมือ ใน มคอ ๓ มคอ ๕ มคอ ๖ - วิธีทำ PATTERN ของ มคอ ๓ มคอ ๕ มคอ ๖ ใน รูปเล่ม วิธีทำ มคอ ๓ มคอ ๕ มคอ ๖ ทำแบบฉบับ + มคอ ๓

ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

ชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน _____

ภาพที่ 87 ข้อเสนอแนะครั้งที่ 1

35

วพ-สศ ๐๓

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

ครั้งที่.....กลุ่มที่.....ลำดับที่.....ช่วงเวลาการตรวจ.....วันที่ตรวจ 13/2/61

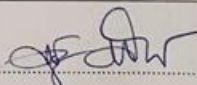
ชื่อนักศึกษา นาย ปิณฑกวี งาม.....รหัส ๕๕๐๖๒๕๕๐.....ภาคการศึกษา.....ปีการศึกษา.....

ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์.....

ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์.....

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
1. ทฤษฎีบท	<ul style="list-style-type: none"> - ควรใส่พจนานุกรม และ ลิงก์ Space และ ทานสื่อออนไลน์ - ทดสอบจัด เป็น รูป/แนว 4 หลักทรงต่างๆ - ทบทวน (คอมพ์) ให้ชัดเจน (สัปดาห์) 3 สัปดาห์ (10/2/61)

(นักศึกษาต้องพิมพ์รายการในช่องว่างให้เรียบร้อย ก่อนที่จะพิมพ์ให้คณะกรรมการแต่ละคน)

ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน

3.2 ครั้งที่ 2

๒๖

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

ครั้งที่ _____ กลุ่มที่ _____ ลำดับที่ _____ ช่วงเวลาการตรวจ _____ วันที่ตรวจ _____

ชื่อนักศึกษา _____ ชื่อที่ปรึกษา _____ รหัส _____ ภาคการศึกษา _____ ปีการศึกษา _____

ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ _____

ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ _____

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
	# prototype UML ที่ยังไม่ดีพอ # analysis analysis. ขาดขั้นตอน # การออกแบบขั้นต้น การออกแบบขั้นต้นไม่ละเอียด # การวิเคราะห์โครงสร้าง การวิเคราะห์โครงสร้าง MASS UML composition

บันทึกงานนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการประเมินผล และจะเก็บเป็นประวัติของกรรมการตรวจ

ลงชื่อกรรมการตรวจงาน _____

ภาพที่ 90 ข้อเสนอแนะครั้งที่ 2

35

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

วท-๕๐ ๐๓

ครั้งที่.....กลุ่มที่.....ลำดับที่.....ช่วงเวลาการตรวจ.....วันที่ตรวจ.....

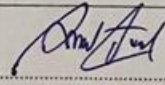
ชื่อนักศึกษา กนก/กนก > ๕/๓ รหัส 54092550 ภาคการศึกษา.....ปีการศึกษา.....

ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงคุณภาพในวัฒนธรรมองค์กรของโรงพยาบาล

ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ ๑. มนต์ทวี จิระวัฒน์ทวี

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
- การเสนอข้อสรุป	<ul style="list-style-type: none"> - การทำเสนอข้อสรุป ควรสรุป ข้อสำคัญ และใช้ประโยคสั้นๆ เน้นความ ลึก ชัดเจน หัวข้อ, ล้อ-หลิว, - WORDING. ควรใช้คำที่เป็นทางการ FORMAL! ไม่ควรรีบที ประโยคคำพูด โปะ กันเกินไป.

(นักศึกษาต้องพิมพ์รายการในช่องว่างให้เรียบร้อย ก่อนที่จะพิมพ์ให้คณะกรรมการแต่ละคน)

ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน

ภาพที่ 91 ข้อเสนอแนะครั้งที่ 2

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

ครั้งที่.....กลุ่มที่.....ลำดับที่.....ช่วงเวลาการตรวจ.....วันที่ตรวจ.....
 ชื่อนักศึกษา นางสาว ปณิศา พงษ์ รหัส 74012558 ภาคการศึกษา.....ปีการศึกษา.....
 ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ การเตรียมความพร้อมของชุมชนเมืองในสมัยรัชกาลที่ ๗
 ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์.....

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
	<p>- ชี้แจงภาพรวมทบทวนเนื้อหาและ วัสดุกลุ่ม, แบ่งอย่าง ละเอียด, 10 ข้อ กลุ่มความร่วมมือกับ 10 ข้อ</p>

(นักศึกษาต้องพิมพ์รายการในช่องว่างให้เรียบร้อย ก่อนที่จะพิมพ์ให้คณะกรรมการแต่ละคน)

ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน

ภาพที่ 92 ข้อเสนอแนะครั้งที่ 2

3.3 ครั้งที่ 3

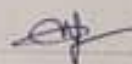
25

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

ครั้งที่ 3 กลุ่มที่ _____ ลำดับที่ _____ ช่วงเวลาการตรวจ _____ วันที่ตรวจ _____
 ชื่อนักศึกษา นาง ปรางค์ งาม รหัส 59022750 ภาคการศึกษา _____ ปีการศึกษา _____
 ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ _____
 ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ _____

คำขอ	ข้อเสนอแนะ
<p>- วน. Circulation</p> <p>- วนรวม</p> <p>- Unit type</p>	<p>- ข้อความวน Circulation วนรวมของโครงการ. กรณีมี วนรวม วนเส้นแนวข้อควร วนรวมใน วนรวม-วน</p> <p>- วนรวมไฟ</p> <p>- วนรวมทิศ</p> <p>- ควรใช้ข้อความ over Unit type.</p>

คำขอและข้อเสนอแนะที่ปรากฏในใบนี้จะเป็นเรื่องลับและจะไม่เปิดเผยต่อสาธารณะ

ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน _____

ภาพที่ 93 ข้อเสนอแนะครั้งที่ 3

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

ครั้งที่ 3 กลุ่มที่ ลำดับที่ ช่วงเวลาการตรวจ วันที่ตรวจ.....
 ชื่อนักศึกษา นาย ปณิศา > ยิน รหัส ร402550 ภาคการศึกษา ปีการศึกษา.....
 ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์.....
 ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ อนันท์ จิรวินท์

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
	<p>๑) ผนังห้องอาคาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระจก ติดกับ ผนัง 15 กิกะม. พัก. ? - ราวบันได ผนัง 15 กิกะม. พัก. - ผนัง 15 กิกะม. <p>๑) FACADE อาคาร.</p> <p>๑) ราวบันได 116ก TOWER/PODIUM.</p> <p>๑) ไม้ FLOOR PLAN. พัก ลม 15 กิกะม.</p>

นักศึกษาต้องพิมพ์รายการในช่องว่างให้เรียบร้อย ก่อนที่จะพิมพ์ให้คณะกรรมการแต่ละคน

ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน อนันท์ จิรวินท์

ภาพที่ 94 ข้อเสนอแนะครั้งที่ 3

บรรณานุกรม

พีรตร แก้วลาย. เมืองในศตวรรษที่ 21. วารสารวิจัยและสาระทางสถาปัตยกรรม. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ฉบับที่ 1(กันยายน 2545).

จิตติมา สุทศรี และ ชัยพงษ์ แสงสุขเอี่ยม. ตลาดบก: ย่านชุมชนแห่งมหานครสยาม. กรุงเทพมหานคร: เมืองโบราณ, 2535.

เมืองในศตวรรษที่ 21.” วารสารวิจัยและสาระทางสถาปัตยกรรม. คณะสถาปัตยกรรม-ศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ฉบับที่ 1(กันยายน 2545): น. 157-๑177.

พันธ์พงษ์ อุบลพงษ์. (2538). คู่มือเจ้าของอาคารชุด ความรู้เกี่ยวกับอาคารชุดที่เจ้าของห้องชุดควรรทราบ. กรุงเทพฯ: เข้าถึงได้จากการเคหะแห่งชาติ: <https://www.nha.co.th>

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) <http://www.codi.or.th/>

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อนามสกุล ปาณพฤณี มุขตา

วันเดือนปีเกิด 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2535

สถานที่เกิด โรงพยาบาลพัทลุง จังหวัดพัทลุง

วุฒิการศึกษา

พ.ศ. 2550 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพัทลุง จังหวัดพัทลุง

พ.ศ. 2553 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนโคกครามพิซากร จังหวัดนครศรีธรรมราช

พ.ศ. 2554 เข้าศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ที่อยู่หรือสถานที่ติดต่อได้

302/689 บ้านสวนช่อตรง ลาดพร้าว 83 กรุงเทพฯ 10310

หมายเลขโทรศัพท์ 0863662724

อีเมล panpruet_m@hotmail.com

Facebook panpruet mukta